

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția. Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 8 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 50 fl.
rândul cu litere garmoad.

Cuvântarea

I. P. S. Sale, Domnului Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, rostită în biserica catedrală din Sibiu în 4/17 Octomvrie 1909.

„Și lumea trece și pofta ei, iar cel ce face voia lui Dumnezeu petrece în veci”. Ioan 2, 15.

Când preabunul Dumnezeu, întru adâncă sa înțelepciune, a făcut pe om de cea mai aleasă ființă, dintre toate făpturile sale pământești, pe lângă alte mari daruri, cu cari l-a binecuvântat, a mai sădit în sufletul lui și un simț nobil, frumos și folositor, simțul de mulțumită și recunoștință către binefăcătorii săi, simț, merit a ajuta pe oameni în mersul lor spre bine și fericire: scopul suprem al omului. De aceea toate popoarele mai înaintate, cultivă acel simț cu mare îngrijire, deopotrivă cu năzuința lor spre înaintare și cultură.

Astfel vedem, iubitorilor, cu câtă dragoste folosesc acele popoare, toate ocaziunile binevenite pentru a-și arăta mulțumita și recunoștința către binefăcătorii lor; vedem cum cinstesc, venerază și preamăresc, ele pe binefăcătorii lor, mai ales după moarte; cum serbează pomenirea lor, prin rugăciuni, prin imnuri și cântări de laude; cum le ridică monumente de tot felul; cum înființează fonduri și fundațiuni, și alte asemenea fapte neperitoare în recunoștință și întru pomenirea lor.

Voind și noi a urma acelor popoare culte și mai înaintate, ne-am întrunit astăzi aici, în casa Domnului, în număr mai mare ca altădată, și am serbat parastasul acum săvârșit, pentru fericita odihnă a sufletului, și întru pomenirea unui mare binefăcător al bisericii și al neamului nostru, a unui bărbat înțelept și luminat, ca și carele abia la câte un secol (veac) se naște altul; a unui bărbat pe carele providența divină ni-l trimise de arhipăstor și conducător al bisericii și neamului nostru, chiar în preajma memorabilului an 1848, când aveam mai mare lipsă de el, ca să ne scoată din întunecul timpurilor vitrege, la lumina cunoștinții, și să ne arete calea spre înaintare la bine și fericire, alături cu celelalte popoare conlocuitoare; iar acel mare binefăcător a fost fericitul nostru părinte arhiepiscop și mitropolit Andreiu baron de Șaguna, născut la anul 1808 și răposat în Domnul la anul 1873.

Cine a fost, și ce a lucrat acel mare arhiepiscop pentru noi, va spune istoria, chemată a înscrie cu litere neșterse toate faptele oamenilor mari; iar eu, din scurtimea timpului, voi aminti acum, aici, numai foarte pe scurt, că deși sunt aproape 40 de ani, de când acest mare arhiepiscop a încetat din viață, totuși el, prin faptele, binefacerile și jertfele sale, trăiește și acum, și va trăi vecinic, în sufletul nostru și al urmașilor noștri, ca și cel mai bun părinte în sufletul fiilor săi. Pentru că el, cu ajutorul fruntașilor noștri de pe atunci,

ne-a eliberat și ne-a emancipat biserica de sub ierarhia străină, sub care se afla, până la venirea lui în fruntea ei. El a fost, carele, cu ajutorul aceluiași fruntași, prin marea sa înțelepciune și prin încrederea de care se bucura la cele mai înalte locuri, ni-a desgroptat și ni-a reînviat perduta noastră veche mitropolie, și ne-a reîntrunit iarăși pe toți sub scutul ei de maică, într-o biserică națională autonomă, înestrată cu organizațiunea și constituțiunea de care ne bucurăm. El a regenerat învățământul în școalele noastre, după cerințele timpului. El a înființat tipografia arhidiecezană pentru tipărirea cărților bisericești și de școale, și a mai multor lucrări și opuri folositoare, neapărat trebuincioase la înaintarea noastră. El a înființat și Seminarul arhidiecezan, pentru ridicarea culturii preoțimii și a învățătorimei noastre, chemate a transpune acea cultură și la poporul nostru, și la fiii lui. Tot dânsul, cu ajutorul clerului și al poporului nostru, a mai înființat și cea mai mare parte din fondurile și fundațiunile de cari se bucură arhidieceza și mitropolia noastră, neapărat trebuincioase la susținerea organismului nostru bisericesc: la înmulțirea episcopilor, la ajutorarea bisericilor și școalelor sărace, precum și la ajutorarea tinerilor săraci, la învățătură, pentru a deveni fruntași vrednici ai bisericii și ai neamului nostru. Iar câtă vreme a stat în fruntea comitetului nostru național, de pe acele vremuri, tot dânsul a condus, cu mare înțelepciune, și cauza noastră națională.

Dacă vom cerceta, iubitorilor, ce a putut îndemna pe acel fericit mare arhiepiscop, la acestea și alte asemenea fapte mărețe, la asemenea binefaceri și jertfe, în folosul nostru, vom afla că numai acea mare virtute care este și fundamentul religiunii creștine, adevărul dragostea creștinească, sădită în sufletul lui, prin buna creștere din cea mai fragedă vârstă, în casa părintească. Numai acea dragoste sau iubire de Dumnezeu și de oameni, l-a îndemnat, încă în tinerețe, să desconsidere alte direcții mai atrăgătoare, la cari, după învățătura și educațiunea sa putea aspira, și să se dedice chemării preoțești, pe atunci tare umilite, puțin considerate și prea modest dotate. Numai acea dragoste l-a putut îndemna să intre în serviciul unei biserici pe atunci aservite și umilite, și în serviciul unui popor iobăgit și desconsiderat, cum era și poporul nostru, pentru că să conlucre și dânsul, la eliberarea și la ridicarea lui la starea celorlalte popoare, din iubita noastră patrie. Și iată, iubitorilor, cum preabunul Dumnezeu i-a răsplătit acea mare dragoste, în această viață, cu înaintarea lui la cea mai înaltă demnitate bisericească, iar în cealaltă viață, cum credem, cu fericirea cea vecinică. Și iată cum îi răsplătim și noi, acea dragoste, cu venerațiune și recunoștință vecinică.

Pentru acea mare dragoste a fericitului nostru părinte, mitropolit

Șaguna, care a dăruit biserica și poporul nostru cu atâtea binefaceri, congresul nostru național-bisericesc din 1906, având în vedere, că tocmai s'a împlinit o sută de ani dela nașterea lui, a dispus ca și la această ocaziune, să ne manifestăm vecinica noastră recunoștință către dânsul, și prin parastasul acum săvârșit, și prin parastasele ce se serbează astăzi, în toate bisericile mitropoliei noastre, apoi prin serbări școlare și prin peregrinarea la mormântul lui, unde se va desvâli și bustul chipului său.

Dar precum atunci, când biserica serbează pomenirea altor persoane cuvioase și alese, cari prin dragostea, prin înțelepciunea, prin virtuțile și meritele lor, sau prin curățenia și prin suferințele lor pentru omenime, deveniră numărate între sfinți, nu face aceasta numai pentru pomenirea și cinstirea lor, nici numai pentru a soli și prin ele, binele și fericirea noastră, la preabunul Dumnezeu, ci și pentru a lua din faptele și virtuțile lor și niște învățături mari și folositoare: tot asemenea și când congresul nostru a dispus aceste serbări și pomeniri ale marelui nostru arhiepiscop Șaguna, n'a făcut aceasta numai pentru ca să-i arătăm mulțumita și recunoștința ce-i datorim, ci și pentru a lua și noi nește învățături mari și folositoare, din viața și din faptele lui mărețe. Și totodată să înțelegem, că serbând noi pomenirea marelui arhiepiscop Șaguna, serbăm mai ales multe lui fapte bune.

A voit congresul nostru național bisericesc să învățăm, iubitorilor, că dragostea creștinească, sau iubirea de Dumnezeu și de aproapele este cel mai puternic îndemn la fapte bune, căci ea a produs și produce toate faptele bune și tot ce este măreț și folositor în lume. Să învățăm că faptele cele bune fiind și produsul sufletului, sunt nemuritoare ca și sufletul, și că Dumnezeu le răsplătește în această lume cu bine, și în cealaltă lume cu fericire vecinică, iar oamenii cu recunoștință vecinică.

A voit congresul să ne convin-gem, iubitorilor, de adevărul cuvintelor sfintei scripturi: „că și lumea trece și pofta ei, iar cel ce face voia lui Dumnezeu petrece în veci” și să învățăm că toate ale lumii trec, ca visul din somnul cel de noapte, trec tinerețe, trec bătrânețe, trec toată vârsta; trec direcțiile și rangurile ori cât de înalte, trec averile și bogățiile ori cât de mari, și numai singure faptele cele bune, produs al sufletului și al dragostei creștinești, nu trec nici când, ci rămân vecinic, preste zeci, sute și mii de ani, să povestească posterității vrednicia celor ce le-au făcut, și să combată cu putere neînvinsă pre cei ce ar voi a le întuneca. Numai faptele cele bune au menirea de a scoate la lumină vrednicia bărbaților mari, ca și arhiepiscop Șaguna, și de a condamna pre adversarii, cari în viață, sau după moarte, i-ar fi vorbit, ori i-ar vorbi de rău.

Să învățăm, iubitorilor, că faptele cele bune, nu sunt în folosul celor ce le fac, ci în folosul aceluia, pentru cari se fac. De aceea cei împărtașiți de asemenea fapte bune, așteapă cu dor ocaziunile binevenite, pentru a-și arăta recunoștința către binefăcătorii lor.

Să învățăm, iubitorilor, că chiar și manifestarea recunoștinței este tot numai în folosul celor recunoscători, pentru că cu cât un individ și așa și un popor va fi mai recunoscător, cu atât mai mult se vor spori și binefăcătorii lui, apoi cu cât va avea cineva mai mulți binefăcători, cu atât mai ușor și mai sigur se va apropia de bine și fericire. Și din contră, cu cât un individ sau popor va fi mai nemulțumitor și nerecunoscător către binefăcătorii săi, cu atât mai mult i se vor împuțina acei binefăcători, și cu atât mai mult se va îngreuna soarta celui individ sau popor. De aceea fericite de poporul recunoscător, căci acela i se vor spori binefăcătorii și sprijinitorii, în mersul lui spre bine și fericire. Și amar și durere de poporul cel nerecunoscător, căci acela tot mai mult, i se îngreunează calea spre bine și fericire.

Din acestea se învederează, iubitorilor, că dacă dorim a ajunge și noi bine și fericite, și cine n'ar dori aceasta, să ne silim și noi a face fapte bune, după putință, cari se răsplătesc în această lume, cu bine iar în cealaltă lume cu fericire vecinică. Să ne silim, iubitorilor, a face asemenea fapte netrecătoare, și pentru ca nici pomenirea noastră să nu se stingă deodată cu trecerea noastră din viață, ci să rămânem și după moarte, în amintire evlavioasă la următorii noștri. Iar cei ce n'am fi în stare a face asemenea fapte bune, să ne silim a „cultiva” tot mai mult, în sufletul nostru, simțul de mulțumită și recunoștință către binefăcătorii noștri, ca să ni se sporească și nouă acei binefăcători, cum se sporesc la popoarele mai înaintate, pentru că ajutați și de binefacerile lor, să putem înainta, tot mai mult spre bine și fericire.

Cele mai folositoare fapte bune sunt cele ce se fac bisericii, precum ni-a arătat aceasta și fericitul marele arhiepiscop Șaguna, care numai prin biserică a putut produce multe binefaceri, pe cari le-a și închinat tot bisericii. Când dânsul a închinat bisericii toate binefacerile sale, a avut în vedere că tot ceea ce se face bisericii, se face întregului nostru neam și popor, care trăiește în biserică și prin biserică. A avut în vedere acel fericit arhiepiscop, că biserica este cea maică bună a noastră a tuturor, care prin sfintele taine și rugăciuni revărsă neprețuitele sale daruri asupra noastră, că pe lângă amintirile mari daruri ea ne mai este și acel sâmbet stânt care ni-a păstrat și ne păstrează cele mai scumpe moșteniri părintești, legea, limba și datinile strămoșesti, prin cari ne întrunește pe toți la sinul ei. A avut în vedere, că ea a ocrotit pe fericiiții noștri

părinți de teluritele primejdii ce i-au impresurat dealungul veacurilor, precum, ne ocrotește și pe noi. Iar acum ca și în trecut, toată ne mângâie în durerile noastre, pe cari nu le poate alina iscusința omenească, căci numai ea poate alina durerea văduvei care deplânge moartea soțului ei, și a soțului care deplânge moartea soției sale. Numai ea poate alina durerea părinților cari deplâng moartea fiilor lor, și a fiilor și orfanilor cari deplâng moartea părinților lor, și alte asemenea.

De asemenea a avut în vedere fericitul mare arhiereu Șaguna, că biserica noastră strămoșească, pe lângă sublima ei misiune religioasă mai are și o măreață misiune culturală și filantropică, misiunea sau chemarea de a învăța și ea înșăși pe fiii săi, precum și de a înființa și susține școli de tot felul, pentru luminarea tinerimei și prin ea pentru luminarea întregului nostru popor; apoi mai are chemarea și de a ajuta pe cei săraci și neputincioși, pe văduve și orfani și alte asemenea binefaceri. Dacă însă până acum nu și-a putut împlini și aceste mărețe chemări în măsură mări mare, vina nu este a ei, ci a noastră, că până acum n'am ajutat-o cum ar fi trebuit. De aceea până când nu vom ajuta-o și noi mai mult și nu vom aduce și noi jertfe mai mari, ca și popoarele mai înaintate, nici ea nu-și va putea împlini deajuns mărețea ei chemare. Și durere, că până atunci nici noi nu vom ajunge binele și fericirea ajunsă de alte popoare.

Astfel stând lucrul, noi am păcătuim foarte în contra noastră înșine, dacă nu ne-am alipi ca și fericirii nostri părinți tot mai mult și cu toată tăria de biserica noastră națională și dacă n'am sprijini-o și ajuta din toate puterile noastre; căci atunci noi înșine ne-am slăbi cel mai puternic liman al mântuirii noastre.

De aceea eu și la această ocaziune vin a mă adresa mai întâi către voi, părinților, și mai ales către voi, mamelor, cari ați născut în dureri și ați crescut în năcazuri pe fiii voștri iubiți în bună nădejde de a-i noroci și fericii, sfătuindu-vă părintește, să dați cea mai bună creștere religioasă fiilor voștri din cea mai fragedă vârstă, sădind în sufletul lor simțul dragostei creștinești și al recunoștinții către binefăcătorii lor, spunându-le neîncetat să țină și ei cu toată tăria la biserica străbună și să o ajute după putință, ca să poată lucra și ea tot mai mult la binele și fericirea lor.

Pe lângă părinți mă adresez și către voi bătrânii fruntași ai poporului încărungați în pățanii și experiențe, să spuneți și voi tineretului vostru la toate ocaziunile binevenite, că pentru neprețuitele daruri, foloase și binefaceri ce revărsă sfânta biserică asupra noastră, nu numai simțul de recunoștință, dar și cel mai mare interes al nostru ne îndatorează foarte a ține totdeauna și cu toată tăria la ea, ajutându-o și sprijinindu-o după putință pentru a-și putea împlini mărețea ei chemare în măsură tot mai mare.

Dar fiindcă la toate aceste, pe lângă silințele noastre mai este neapărat de lipsă și darul și ajutorul cel puternic al Tatălui ceresc, dela care pogoară toată darea cea bună, eu și la această ocaziune rog ferbinte pe acel Părinte ceresc, să inspire în noi în măsură tot mai mare iubirea de sfânta lui biserică, și să ne îndemne tot la mai multe jertfe pentru întărirea ei, fiind ea izvorul binelui și al fericirii noastre. Rog ferbinte pe același Părinte ceresc, să ne trimită cât mai adeseori bărbați luminați ca fericitul arhiereu Șa-

guna, care să ne învețe ce și cum să lucrăm, ca să ajungem și noi la aceea vază, bunăstare și fericire, la cari au ajuns și ceilalți compatrioți ai nostri, pentruca așa toți împreună și în bună înțelegere să lucrăm la opul cel mare al păcii, al dragostei și al înaintării spre un viitor tot mai bun și mai fericit, pentru noi și iubita noastră patrie comună. Amin!

Centenarul lui Șaguna.

Raport special.

Sibiu, 19 Octombrie n.

Au trecut zilele de sărbătoare, zilele de pioasă venerațiune și recunoștință față de cel mai mare Arhiereu al bisericii noastre, a cărui memorie vecinic binecuvântată are să fie, din generație în generație, serbările aranjate din prilejul împlinirii centenarului dela nașterea Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei baron de Șaguna, și nu putem să avem decât cuvinte de laudă la adresa aranjatorilor lor, pentrucă ni au procurat momente fericite de adevărată elevație sufletească. Au fost frumoase zilele, au fost frumoase serbările, și nu ne mai rămâne, decât să le fixăm pe hârtie, în măsura în care ne permit puterile, parte pentruca să-și poată face o idee fie cât de palidă despre felul cum au decurs și acei cetitori ai nostri, cari nu au putut lua parte la ele, parte pentruca posteritatea să vadă și să știe, că suntem un popor, care știm să ne venerăm memoria celor mari ai nostri, cari prin mintea lor cea luminată și prin munca lor cea uriașă ni-au pregătit prezentul, din care hărnicia noastră are să ne croiască viitorul. Incepem deci cu

Parastasul din catedrală.

Zi frumoasă de Duminecă. Zi cu soare și cu ceriu senin, semnul, că se bucură și cerul de bucuria noastră. Biserica noastră catedrală e împodobită cu plante și cu verdețuri la intrare, iar dela catedrală până la reședința arhiepiscopiească drumul e presărat cu iarba verde. La orele 9 și jumătate, terminată fiind utrenia în biserica catedrală, Preasfințitul domn episcop al Aradului, Ioan I. Papp, e dus cu litia la biserică și se începe celebrarea sfintei liturghii. O oficioză P. S. Sa episcopul Aradului, asistat de următorii membri ai înaltului nostru cler: Preacuvioșii Lor Arhimandriții Augustin Hamsea și Vasile Mangra, protosincelii Dr. E. R. Roșca, Roman R. Ciorogariu și Dr. M. E. Cristea, de protopresbiterii Dr. Traian Putici, Ioan Pepa și Dr. Ioan Stroia și de diaconii Demetriu Câmpăneanu și Dr. Vasile Stan. Înaltpreasfinția Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu a ocupat loc în scaunul arhiereșc.

În catedrală sunt așezate patru rânduri de scaune, în dreapta pe seama deputațiilor diferitelor reuniuni de femei, în stânga pentru delegații clubului deputaților naționaliști români din dieta țării și pentru membrii congresului național-bisericesc. Restul bisericii e ocupat de celalalt public, foarte număr. La poartă sunt postați mai mulți polițiști în uniformă de paradă, pentru susținerea ordinii, iar la intrare publicul e primit de membrii comitetului încredințat cu susținerea ordinii în lăuntrul sfântului lăcaș.

Între cei de față remarcăm pe domnii Gheorghe Pop de Băsești, presidentul partidului național român, pe deputații dietali Dr. Vasile Lucaci și Dr. Ștefan C. Popp, trimiși anume ca să reprezinte clubul deputaților români la serbările centenare, pe ilustrii domni Dr. Iosif Gall și Antoniu de Moosonyi și pe ceilalți membri ai congresului național-bisericesc. Sunt și unele deputațiuni, ca a reuniunii învățătoarești din Banat, condusă de învățătorul Vuia, și mulți oaspeți din regatul român.

Serviciul divin e solemn și impunător. Cântă frumos corul mixt al inteligenței din Sibiu, condus de profesorul T. Popoviciu, iar irmosul și priceasna le cântă preotul Ostavian Murășianu, cu puternicul și bine apreciatul său glas de bariton.

La orele 11 sfânta liturgie e terminată și se începe parastasul pentru odihna sufletului marelui Șaguna. La parastas celebrează și Înaltpreasfințitul Domn Ar-

hiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu, apoi și Preacuvioșii Lor Arhimandriții Dr. Ilarion Pușcariu și Filaret Musta. Răspunsurile duioase le dă acum corul elevilor dela seminarul Andreian din loc. După terminarea parastasului I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan, rostește vorbirea ocazională, publicată în fruntea numărului de față și trimisă ca pastorală întregii preoții, pentru a o ceti credincioșilor noștri de pretutindenea. Vorbirea, rostită cu glas înalt și pătrunzător, a fost ascultată cu încordată atențiune.

La orele 12 parastasul a fost terminat. S'a făcut împărțirea anaforei și publicul a părăsit catedrala cu sufletul înălțat și cu gânduri clare despre superioritatea spirituală a marelui și nemuritorului nostru Andrei baron de Șaguna. După biserică deputații dietali s'au prezentat la I. P. S. Sa, unde li s'a făcut primire foarte sfabilă. Au fost opriți toți la prânz la I. P. S. Sa, împreună cu mai mulți membri ai congresului, iar ceilalți deputați congresuali au fost împărțiți pe la alte case particulare românești din Sibiu, astfel, că această zi de rară sărbătoare toții deputații congresuali au petrecut o în familie, nu la hotel.

La biserica din suburbiul Iosefin.

La orele 8 dimineața s'a celebrat la biserica gr. ort. română din suburbiul Iosefin un solemn serviciu pentru soldați, prin protopresbiterul militar domnul Pavel Boldea. Au luat parte toți soldații români din garnisoana Sibiului, aparținători confesiunii noastre și liberi de serviciu. Protopresbiterul Boldea a cetit în fața soldaților pastorela Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop și Mitropolit al nostru Ioan, și a scos la iveală mai ales meritele cele mari ale nemuritorului Șaguna, câștigată față de tron și de patrie. La momentul potrivit muzica militară a intonat imnul casei domnitoare. Soldații au venit la biserică și au plecat dela biserică în sunetul muzicii militare și convinși și ei în sufletul lor, că om mare, ca Arhiereu și ca Român, și mai ales ca sfetnic și om de încredere al Maiestății Sale, Domnitorului nostru, a fost Mitropolitul Andrei baron de Șaguna, despre care li s'a vorbit atât de frumos în sfânta biserică.

Sedinta festivă a societății de lectură a elevilor seminariali.

La orele 6 după amiază și-a ținut societatea de lectură a elevilor dela seminarul "Andreian" din Sibiu sedinta festivă, aranjată în scopul, ca să contribuie, cu aceea ce pot, la înălțarea sărbătorii centenare, și elevii institutului înființat și organizat de Șaguna. Și omagiul adus memoriei marelui Arhiereu din partea acestor elevi nu a fost din cele din urmă. Sedinta lor a fost o frumoasă și bine succedată manifestare a simțului de recunoștință față de memoria Aceluia, dela care toate le avem. Sala festivă a casei naționale, unde a avut loc sedinta festivă, a fost îndesată în sens literar de lume aleasă românească. Puțin după orele șase apare pe scenă P. C. Sa, protosincelul Dr. Eusebiu R. Roșca, directorul seminarului "Andreian" și cu glas răpiciat și pătrunzător rostește discursul ocazional, prezentându-ne pe Șaguna ca întemeietorul și organizatorul, ba până la o vreme chiar și conducătorul seminarului, care astăzi îi poartă numele. Ne vom procura și vom da în întregime acest discurs bine compus, care din partea publicului asistent a fost răsplătit cu sgomotoase aplauze, iar domnul director a fost viu felicitat din toate părțile pentru plăcerea cauzată prin rostirea lui. Domnul director a fost primit de altcui chiar și la apariția pe scenă cu aclamări și cu aplauze.

După discursul ocazional a urmat o frumoasă cântare: *Noi!*, cântec religios pentru bărbați, executat de corul seminarial, condus de dl profesor T. Popovici. A plăcut mult publicului, fiind cântată cu rară precizie. A urmat apoi disertațiunea elevului Nicodim Cristea, despre *creștinism și cultură*, care deși a fost ceva mai lungă de cum ar trebui să fie disertațiunile la astfel de ocaziuni, a fost ascultată cu multă atențiune, ca o lucrare bine compusă. Încheierea a făcut-o corul elevilor din seminar, cu cântecul *corul înstrăinatului*, cântat asemenea bine. Corul dispune de unele puteri foarte bune, iar esaticitatea cu care a cântat, dă dovadă despre hărnicia domnului profesor T. Popovici, care în timp atât de scurt, dela deschiderea anului școlar până acum, a putut se face cu corul progrese atât de frumoase. La orele 7 și jumătate frumoasa serbare școlară a fost terminată.

Înainte de terminare a luat cuvântul P. C. Sa, Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, și în cuvinte alese a preamărit memoria marelui Șaguna, aducând mulțumiri elevilor pentru prestațiunile oferite publicului, apoi profesorilor pentru ostene-

lele puse, și mai ales directorului, P. C. Sale dlui Dr. Eusebiu R. Roșca, pentru buna conducere a seminarului "Andreian".

Între aclamările sgomotoase ale publicului începe a se goli sala încet încet.

Concertul reuniunii sodalilor români.

Tot Duminecă la orele 8 sara, și tot din prilejul sărbătorii centenarului marelui și nemuritorului Andrei baron de Șaguna, s'a dat în sala dela "Unicum" concertul reuniunii sodalilor români din Sibiu. Sala a fost și aci literalmente plină. Programul bogat și variat a fost executat spre mulțămirea generală. Corul condus de dl prof. seminarial T. Popovici a cântat frumos următoarele piese: *Trecuți Văle, Hora Dobrogeană*, cu acompaniament de pian, făcută de dl L. Tempea, *Nu i drepitate, Brumărețul*, asemenea cu acompaniament de pian, făcută tot de dl Tempea, și *Răsunețelul Ardealului*, cu solo sopran de d-șoara E. Roman. A cântat apoi la pian piese românești dl profesor de muzică L. Tempea, cu dexteritatea unui adevărat artist, și a mai cântat și tenoristul I. Stanciu, zugrav, un cântec solo, acompaniat la pian de dl Tempea.

Prestațiunile corului și ale dlui Tempea cum și ale dlui tenorist Stanciu au fost remunerate cu sgomotoase aplauze. După concert s'a început dansul, care a durat până târziu spre zorile zilei.

La Rășinari.

Luni dimineața. Tot zi frumoasă de toamnă. Pe la orele 8 peste 60 de trăsurile se pun în mișcare din Sibiu spre Rășinari. În trăsură primă e I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu cu Preasfințitul domn episcop al Aradului Ioan I. Papp. Urmează ceilalți dignitari bisericești și membri ai congresului național-bisericesc. Elevii seminarului "Andreian", împreună cu profesorii lor și cu alt public, au plecat în zori de zi pe picioare la Rășinari. Adevărat peregrinaj. Pe la mijlocul dimbrăvii, unde se începe hotarul comunei Rășinari, e ridicat un arc triumfal din ramuri de brad și cu inscripția: *bine ați venit!* La marginea satului alt arc triumfal, tot cu inscripția *bine ați venit!* Aci așteaptă sosirea oaspetilor primăria comunei Rășinari, în frunte cu notarul Jourca, și întreaga reprezentanță comunală.

Trăsura cu arhierii nostri se oprește aci, oprindu-se apoi și celelalte, iar dlul notar Jourca salută în numele comunei Rășinari pe înalții prelați, veniți să săvârșească un act de pietate și recunoștință față de memoria marelui Șaguna, care și doarme în acest sat somnul de vezi. A vorbit următoarele: "Escelență! Înaltpreasfințite Părinte! De nou ni se dă ocaziune a vă saluta la granița comunei noastre, comuna noastră de nou a îmbrăcat haine de sărbătoare spre a primi în sinul său pe înaltul prelat însoțit de înalta sa suită. Ținăr și bătrân azi saltă de bucurie, așteptând sosirea înaltului său oaspe, deci în numele comunei politice vă zic un bine ați venit, implorându-vă binecuvântarea arhierescă. Să trăiți la mulți ani". Înaltpreasfinția Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul, mulțamește pentru buna primire, dă binecuvântare arhierescă celor ce i-au eșit întru întâmpinare, și trăsurile se pun de nou în mișcare.

Am intrat în sat. Satul are aspect sărbătoresc. La fiecare casă ramuri de brad. Stradele frumos curățite, iar pe la porți: bărbați, femei și copii în haine curate de sărbătoare. Priveliștea frumoasă un singur lucru o conturba, sumedenia jandarmilor, trimiși la fața locului sub conducerea unui locotenent. Erau vre-o 50, cari patrolau în continuu pe strade.

Ajungem la podișorul unde e să se facă primirea din partea comunității bisericești. Clopotele sună la toate bisericile Rășinarului. Arhierii se dau jos din trăsură. Ii așteaptă preoții din loc: Lungu, Cioran și Dancăș, îmbrăcați în ornate bisericești, comitetul parohial, protopresbiterii, preoți, m'reni, popor, toți cei sosiți mai înainte decât cortegiul Arhierilor nostri. Poporul din Rășinari e întreg în picioare, și au venit foarte mulți și din satele învecinate.

Arhierii nostri sărută evanghelia pe care li-o întinde preotul Lungu, apoi ascultă vorbirea de salutare a acestuia, la care I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan răspunde în termeni frumoși și de toți înțeleși. Arhierii se îmbracă acum în *manthie* și cu cârjile arhierice mână pleacă sub baldachin spre biserică din deal, unde se află mormântul lui Șaguna. Cortegiul se formează astfel: copiii ministranți cu ripizile și praporii mici, purtătorii praporilor mari, comitetul parohial din Rășinari, corul seminarial din Sibiu, arhierii și preoții din loc, dignitarii bisericești, deputații congresuali, preoții, învățătorimea și poporul.

Doamnele, cari veniseră în deputațiune la Rășinari, s'au înșiruit imediat după Arhierii și preoții slujitori din sat.

Intre sunetele clopotelor și cântările melodioase ale corului seminarial a per cursa cortul stradal până la biserică din deal. Pe unde trecea, femeile înghețate și cu nările înțelitate spre rugăciune primeau binecuvântarea arhierescă dela înalții noștri prelați. Pe strada bisericească din deal, lumită *Strada Șaguna*, formeză spăririi copii și fetițele de școală din Râșinari, sub conducerea corpului învățătoresc, apoi elevii dela școlile noastre din Brașov veniți la Râșinari sub conducerea profesorilor Dr. Blega, Nicolae Bogdan și Dr. Alex. Bogdan, și elevii institutului pedagogic-teologic din Sibiu, în frunte cu profesorii lor.

Toate stradele sunt pline de popor, iar la biserică îmbulzeală mare. E la 9 și jumătate, când se începe serviciul divin, oficiat în biserică de P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp al Aradului, asistat de Preacuvioșii Lor: Augustin Hamsea, Filaret Musta și Vasile Mangra, arhimandriți, Dr. Eusebiu R. Roșca, Roman R. Ciorogariu și Dr. Miron E. Cristea, protosineli, de protopresbiterii Dr. Traian Putici și Dr. Ioan Stroia, și de diaconii Demetriu Câmpăan și Dr. Vasile Stan.

Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu a luat loc în scaunul arhieresc. Răspunsurile la liturgiile de corul seminarial, iar irdosul îl cântă preotul Oct. Murășian și priceasna preotul Isăia Popa din Onna.

După terminarea sf. liturgii se îmbracă și înaltpreasfințitul domn Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Meșianu în sfintele ornate, asemenea și Preacuvioșii Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, și se face eșirea la mormântul lui Șaguna. Aci se oficiază parastas pentru odihna sufletului marelui și nemuritorului Arhieru, apoi I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Ioan urcă treptele mauseleului în care e așezat sicriul lui Șaguna și rostește imensului public din grădina cimiterului o pătrunzătoare cuvântare, la finea căreia invită pe Râșinarieni, să grijească bine de mormântul celui mai mare Arhieru al bisericii noastre și cu pietate să și descopere capetele totdeauna când trec pe lângă el. Vorbirea e primită cu aclamări vii la adresa Mitropolitului nostru.

Se face acum sfințirea apei prin P. S. Sa episcopul Ioan al Aradului și stropirea mauseleului și a publicului cu apă sfințită, iar protopresbiterul Dr. I. Stroia într'un avântat și frumos discurs predă bustul lui Șaguna, sculptat de artistul Storek din București și așezat în mauseleu, comunei bisericești din Râșinari spre bună păstrare și îngrijire. Ne vom procura și acest discurs și-l vom da în întregime.

În numele comunei bisericești din Râșinari răspunde preotul Lungu și promite, luând cheia mauseleului în primire, că va griji, el și comuna întreagă, de aceea ce se află în această sfântă casă de tesaurul cel mai scump al bisericii și al neamului.

Urcă acum treptele mauseleului deputatul dietal Dr. Vasile Lucăci și rostește un pătrunzător discurs, aducând în el omagii și preamărind memoria marelui conducător politic al Românilor din s'atul ugar și primului prezident al comitetului național român, nemuritorului Andrei baron de Șaguna.

Discursul a fost mai de multeori întrerupt de egomotoasele aclamări și de aplausele ascultătorilor.

De nou s'a făcut acum mergerea în biserică, unde s'a împărțit anfora și la ora unu d. a. sărbările la mormântul lui Șaguna au fost terminate.

Cununile.

Din prilejul acestor sărbări dela Râșinari, la cari au participat mulți oaspeți înalți și din România, iar dela noi aceea ce avem mai de frunte și mai de valoare, au fost depuse pe mormântul marelui Andrei următoarele coroane:

1. A familiei de Mocsonyi cu inscripția: Marelui Andrei. Cu litere de aur (funtă albă).
2. Dela Săliștenii recunoșcători: Marelui apostol al neamului românesc (funtă neagră).
3. Dela societatea „Petrul Maior”: Memoriei marelui Andrei (funtă neagră).
4. Dela reuniunile învățătorilor din diecezele Arad și Caransebeș: Marelui apostol al culturii neamului (funtă roză).
5. Dela parohia Turnișor: Nemuritorului Arhieru (funtă vânată).
6. Dela reuniunea sodalilor români din Sibiu, Primului ei patron: Marelui Andrei (funtă galbă).
7. Dela reuniunea femeilor române din Brașov, cu inscripția: Slăvim memoria marelui Arhieru Andrei Șaguna, Arhieru Secular 1909. (funtă roză).
8. Dela consistoriul din Oradea-mare. (funtă albă).

9. Dela nepoții: Colonel Șaguna și Ana Șaguna: Marelui Mitropolit Andrei baron de Șaguna (funtă neagră).

10. Dela consistoriul mitropolitan: Marelui Arhieriscop și Mitropolit Andrei (funtă neagră).

11. Dela reuniunea femeilor române din Brașovul vechiu: Memoriei marelui Arhieru și distins apostol al neamului românesc, Andrei baron de Șaguna (funtă albă).

12. Dela reuniunea femeilor române din Sibiu: Marelui Mitropolit Șaguna (funtă galbă).

13. Și dela școala Asociațiunii: Primului prezident (funtă albastră).

Notăm, că mauseleul lui Șaguna a fost frumos împodobit cu verdeță și cu plante, iar în apropierea cimiterului are ridicat un arc de verdeță, cu pajura de baron a lui Șaguna, și cu anii 1808—1873—1909.

Banchetul.

Era aproape de orele două, când s'a putut începe banchetul, dat în sealele frumoase școli confesionale române din Râșinari. Publicul a trebuit să se împartă însă în mai multe sale, pentru că încăpă tot. Au luat parte la banchet cam la 200 persoane. Iar la masa populară, aranjată în casele dlui Vidrișin, au participat peste 300 persoane. Una din cele patru sale a fost presădă de I. P. S. Sa, Arhieriscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, având la dreapta pe P. S. Sa, episcopul Aradului Ioan I. Papp, și fiind înconjurat apoi de cei mai de frunte fii ai bisericii și ai neamului nostru. Din România em remarcat pe dl. Disescu, profesor universitar și fost ministru de culte, pe dl. Nicolau Brânzeu, prefectul din Pitești, pe dl. C. Mille directorul ziarului „Adevărul”, pe dl. Jul. Brunn, directorul ziarului „La Roumanie” și alții. Banchetul s'a început cu o scurtă rugăciune și s'a terminat cu o cântare bisericească, în tonată de I. P. S. Sa. Toate oficiile nu s'au ținut. În salele laterale însă s'au rostit mai multe vorbiri neoficiale. La orele 3 și jumătate masa a fost ridicată și lumea a început să facă drumul îndrăgăst spre Sibiu, pe deplin mulțumită cu cele întâmplare, cu cele văzute și cu cele auzite.

Raportorul.

Congresul național-bisericesc.

Ședința a doua.

S'a ținut Vineri, 2/15 Octomvrie, în sala festivă a mauseleului „Asociațiunii”. Prezident I. P. S. Sa Arhieriscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință protopresbiterul Georgia.

Notarul Voileanu cetește procesul verbal al ședinței de deschidere. Se declară verificat.

Urmează verificarea deputaților congresuali. În numele secțiunii prime, pe care o formează deputații din arhidieceasă și care și-a ales prezident pe domnul Parteniu Cosma, raportează referentul Dr. I. Șenchea, că toate mandatele prezentate ale deputaților congresuali din dieceza Aradului au fost aflate în bună regulă, afară de unul, care e difuzat din oficiu. Propune deci verificarea tuturor, cu excepțiunea deputatului din cler, ales în cercul electoral Giula Chișineu, ale cărui acte electorale se vor preda comisiei verificatoare.

În numele secțiunii a doua, compusă din deputații din dieceza Aradului, constituită sub prezidenția P. C. Sale Arhimandritului Augustin Hamsea, raportează Dr. Gh. Popa asupra alegătorilor din dieceza Caransebeșului. Cele aflate în regulă se verifică, iar cele protestate, împreună cu actele electorale ale deputaților congresuali, cari încă nu și-au prezentat credenționalele, se vor trece la comisiunea verificatoare.

În urmă în numele secțiunii a treia, pe care o formează deputații congresuali din dieceza Caransebeșului și s'a constituit sub prezidenția P. C. Sale Arhimandritului Filaret Musta, raportează Dr. G. Dobrin, că mandatele prezentate din arhidieceasă s'au aflat în regulă, afară de cele protestate, și de cele două cari lipsesc încă. Cele în regulă se verifică.

Constându-se că sunt verificați 75 de deputați congresuali, se procedese la constituire, fiind congresul capabil să și înceapă activitatea.

La propunerea deputatului Dr. G. Popa se încredințează o comisiune compusă din domni deputați: Filaret Musta, Vasile Mangra, Ioan cavalier de Pușcariu, Parteniu Cosma și Dr. Nicolau Oncu, cu combinarea unei liste pentru alegerea comisiunilor, iar până atunci se suspendă ședința.

După redeschiderea raportului comisiunii, domnul Parteniu Cosma, propune iar congresul alege dupăcum urmează:

La birou pe domni: Voileanu, Georgia și Stefan Popa din cler, iar mireni Dr. G. Proca, Lazar Triteanu, Dr. I. Pap, Dr. Gh. Popa, Dr. Valer Olariu și G. Breban.

În comisiunea verificatoare: Protopresbiterul Andrei Ghidiu și mireni Dr. Ioan Șenchea și Dr. Gh. Popa.

În comisiunea organizatoare: Preacuvioșii Lor, Arhimandriți Dr. Ilarion Pușcariu, Augustin Hamsea, Filaret Musta și mireni, Ioan cavalier de Pușcariu, Parteniu Cosma, Dr. Nic. Oncu, Dr. Nestor Oprean, Ilie Trăilă și Dr. G. Dobrin.

În comis. bisericească: P. C. Lor, Vas. Mangra, Arhimandrit, Dr. Eusebiu R. Roșca și Dr. Iosif Tr. Badescu, protosineli, cu mireni Ioan A. de Preda, Vasile Almășan, Dr. Gavril Cosma, Dr. St. Petrovici și Dr. Aurel Novacu.

În comisiunea școlară: P. C. Sa Roman R. Ciorogariu și protopresbiterii Dr. G. Popoviciu și Vasile Damian din cler, cu mireni Dr. Aurel Vlad, Vasile Goldiș, Emanuel Ungurianu, Dr. Valer Brănișce și Patriciu Drăgălina.

În comisiunea financiară: P. C. Sa Dr. Miron E. Cristea, protosinel, Nic. Roxin și Mihail Popoviciu, protopresbiteri, apoi mireni Dr. Nicolae Comșa, Dr. Nicolae Veseșdea, Dr. Aurel Lezaru, Paul Rotariu, Titu Hașeg și Dr. Petru Cornean.

În comisiunea petiționară: Protopresbiterii Teodor Hermau, Cornel Lezar și Sebastian Olariu, cu mireni Dr. V. Preda, Dr. Vasile Pahone, George Breban și Dr. Aurel Novacu.

În comisiunea fund. Gozdu: Protopresbiterii Nicolae Ivan, Dr. Traian Puticiu și Andrei Ghidiu, cu mireni Dr. I. Margita, Dr. Stefan Rozvány, Dr. G. Dobrin, Dr. V. Brănișce, Antoniu de Mocsonyi și Aurel Petrovici.

La propunerea deputatului congresual Emanuel Ungurianu se mai alege o comisiune specială, care să se ocupe numai cu chestia înființării noilor episcopii. Se compune din membrii următori: Mateiu Voileanu, Vasile Almășan, Parteniu Cosma, Roman R. Ciorogariu, Antoniu de Mocsonyi, Emanuel Ungurianu, Dr. George Popoviciu, Dr. Gh. Dobrin și Dr. St. Petroviciu.

Actele de alegere ale deputaților neverificați se trec acum la comisiunea verificatoare, iar rapoartele consistoriului mitropolitan se împart între diferitele comisiuni.

Concediile cerute se dau, parte pe sesiunea întreagă, parte pe câte 2, 3 zile.

Înaltul presidiu anunță ședința proximă pe ziua următoare la orele 10 și încheie ședința la 11 și un sfert.

Ședința a treia.

Ținută Sâmbătă, în 3/16 Octomvrie. Prezident I. P. S. Sa Arhieriscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință Dr. G. Popa.

Notarul Georgia cetește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se verifică.

Se cetește apoi rugarea urgentă a deputatului congresual Dr. Valer Olariu, chemat acasă pe cale telegrafică, ca să i se acorde concediu pe restul sesiunii. Concediul cerut se acordă. Rugarea mai multor credincioși din comuna Moldovanouă, în chestia alegerii de paroh din comuna lor, se predă comisiei petiționare.

P. C. Sa protosinelul Dr. Miron E. Cristea face propunerea, ca din incidental sărbărilor de Duminecă și Luni congresul să și suspendeze ședințele pe aceste două zile. Propunerea e acceptată.

Se intră în ordinea de zi. În numele comisiunii verificatoare raportează deputatul Dr. Ioan Șenchea și propune verificarea următoarelor mandate de deputați congresuali: al deputatului din cler Vincențiu Partos, paroh, ales în cercul electoral al Chișineului din dieceza Aradului; al deputatului din cler, protopresbiterul Avram P. Păcurariu, ales în cercul electoral Deva-Hășeg din arhidieceasă; al deputatului mirean Dr. Dionisie Roman, ales în cercul Târnavei, din arhidieceasă; al deputatului mirean Titu Hașegu, ales în cercul Făgetului din dieceza Caransebeșului; al deputatului din cler Stefan Popa, ales în Petrovselo, dieceza Caransebeșului; al deputatului mirean Lazar Triteanu, ales în cercul electoral Tarda, din arhidieceasă; al deputatului mirean Dr. Pavel Oprea, ales în cercul electoral al Zarandului, din arhidieceasă; al deputatului mirean Arseniu Vlaicu, ales în cercul Brașovului, din arhidieceasă, acest din urmă cu aceea, că cu privire la felul cum s'a făcut alegerea aceasta, consistorul să facă cercetare și să pedepsească pe cei vinovați, luând măsuri, ca abuzuri să nu se întâmple la astfel de alegeri.

Tot în numele comisiunii verificatoare raportează Dr. G. Popa în chestia alegerilor din cercurile electorale Iam, Me-

hadia, Caransebeș și Prigor, din dieceza Caransebeșului, staate prin protest. La propunerea raportului se verifică deputații mireni: George Szerb, consilier aulic, Dr. Virgil Nemoianu, medic, și Constantin Burdea, consilier aulic, fiindcă protestele înaintate în contra alegerii lor nu sunt motivate. Cu privire la alegerea din Prigor, unde a fost ales Z. Miulescu, se ordonează însă cercetare, cu a cărei efectuare se încredințează deputatul congresual Dr. G. Dobrin.

Fiindcă nici una din celelalte comisiuni nu are material gata pentru a fi dezbătut în ședință, înaltul prezidiu încheie ședința la orele 11, anunțând cea proximă pe Marți, săptămâna viitoare, la orele 10 dimineața.

Ședința a patra.

S'a ținut Marți, în 6/19 Octomvrie. S'a deschis la orele 10. Prezident I. P. S. Sa Arhieriscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de ședință Stefan Popa.

Notariul Dr. G. Popa cetește procesul verbal al ședinței premergătoare. Se verifică.

Unele rapoarte ale consistoriului mitropolitan să împart comisiunilor. Cerele de concediu ale deputaților George Serb, Gerasim Sârbu, Petru Trația, Dr. Nemoian și Dr. Pahone, se încuviințează.

Rugarea preoției din tractul Panciovei, în chestia regulamentului disciplinar, se predă comisiei bisericești.

I. P. S. Sa, Arhieriscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, comunică congresului, că hotărârea congresului din anul 1906 a fost dusă la îndeplinire. Serbările din incidentalul împlinirii centenarului dela nașterea lui Șaguna s'au ținut, și acum crede, că ar trebui eternizată esecutarea hotărârii în proces verbal. Întreabă deci ce ar fi bine să se facă. Comunică totodată, că au sosit la Escolența Sa și unele telegrame din afară.

Vorbesc la obiect: P. C. Sa Dr. Ilarion Pușcariu, Arhimandrit, Parteniu Cosma și Dr. V. Brănișce. În urmă congresul ia la cunoștință comunicarea, că serbările s'au ținut cu solemnitate cuvenită, iar telegramele intrate la Escolența Sa se predau comisiei organizatoare.

La acum cuvântul Ilustritatea Sa, Domnul Dr. Iosif Gall, și și exprimă dorința, ca la procesul verbal să fie trecut nu numai faptul, că serbările au fost ținute din incidentalul centenarului Șaguna, ci și panegericul I. P. S. Sale, Arhieriscopului și Mitropolitului Ioan Meșianu. Se i a conclud în acest înțeles.

Se intră în ordinea de zi. Comisiunea organizatoare, constituită sub prezidenția P. C. Sale, Dr. Ilarion Pușcariu, prin raportul Dr. Nestor Oprean propune, ca raportul general al consistoriului mitropolitan din ședința plenară să se considere de cetit, dupăce e tipărit și împărțit între deputați, și în general să se primească de bază pentru dezbateră specială.

Luându-se apoi în dezbateră pe articolele acest raport, punctul prim, la care vorbește domni: Dr. N. Oncu, Dr. I. Gall, Mihail Popoviciu, Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. Brănișce, Zigre, Dr. Oncu și I. P. S. Sa Mitropolitul, se ia la cunoștință, cu propunerea făcută din partea comisiei, că consistoriul mitropolitan să și facă și în viitor datorința, lămurind pe domnul ministru de culte, că convocarea congresului să face pe temeiul legii pozitive, și nu se permite nici un amestec al guvernului în această direcție. (Guvernul ceruse prezentarea programului de muncă).

La punctul 2 din raport vorbește deputatul Dr. Oncu și condamnă restrângerea făcută din partea guvernului, de a fi eschiși dela noua alegere cei aleși până acum de episcopi ai diecesei Caransebeșului. Inco'o se ia la cunoștință aceea ce s'a întâmplat la Caransebeș cu privire la îndeplinirea scaunului de episcop, ajuns în vacanță prin moartea episcopului N. Popa, a cărui memorie congresul o veneratează prin sculare.

Discuție se naște la punctul 6, la care vorbește deputații Part. Cosma, Dr. Cristea, Lazar Triteanu, și dă unele lămuriri și I. P. S. Sa, dar în urmă se primește propunerea comisiei.

Celelalte puncte din raport toate se iau spre știre, cu propunerile făcute din partea comisiei.

Se desvoaltă însă discuție animată asupra punctului 14 și 16 din raport, în urma propunerii făcute din partea deputatului congresual Dr. Aurel Vlad, ca se creterul mitropolitan să fie îndrumat să se mute în 3 luni la Sibiu, căci în cas contrar postul său să declară de vacant, și că contrar usualu de până acum, nebasat în legea fundamentală a bisericii noastre, de a se considera de realși totdeauna asessori din scaunul școlar și episcopos al consistoriului mitropolitan, să se facă alegere din 3 în 3 ani pentru întregirea acestor posturi de onoare.

Deputatul P. Cosma spune, cum s'a introdus usul de a fi considerați asesorii din aceste senate de realeși. Astfel, că statutul organic așa a fost compus la început, ca acești asesori să fie aleși pe viață, dar guvernul a modificat statutul. Cu toate explicațiile acestora, propunerea deputatului Vlad e spriginită de deputații V. Mangra, Arhimandrit, de Emanuil Ungureanu, Dr. Nic. Oncu, I. A. de Preda, pe când pentru susținerea usului din trecut vorbește deputatul Paul Rotariu.

Incheindu-se discuția, mai vorbește propunătorul Vlad, raportorul Oprean și I. P. S. Sa, iar congresul primește ambele propuneri ale deputatului Dr. Vlad, cea primă însă modificată astfel, că: se îndrumă consistorul mitropolitan să grijă să se mute la Sibiu secretarul mitropolitan, după ce el este funcționar al consistorului mitropolitan nu al congresului.

Raportul consistorului mitropolitan, ca senat plenar, să declare apoi primit și în discuția specială.

La propunerea aceluiași raportor regulamentul pentru alegerile de protopresbiteri se modifică, conform propunerilor făcute din partea consistorului mitropolitan.

In legătură cu modificările votate, P. C. Sa Arhimandritul Mangra atrage atențiunea congresului asupra unei greșeli, prefăcute în us, anume: votul colectiv al parohiei la alegerile de protopresbiter. Dovedește că e greșală la mijloc, deci congresul să decidă abandonarea pentru viitor a votului colectiv la alegerile de protopresbiteri. La propunerea deputatului Dr. Oncu propunerea va fi prezentată în scris și va fi predată unei comisii spre studiere.

Sedința se încheie la orele 12 și jumătate. Sedința proxima Mercuri la 9 ore dimineața.

Memoriei

marelui Arhiepiscop și Mitropolit
Andreiu baron de Șaguna,
la sărbarea centenarului nașterii sale.

Din lumea Ta de idealuri,
De fericiri, coboară dar, . . .
Tu, celce-ai fost pe-a noastre plaiuri
Preotul mare, legendar! . . .

Și ne privește lupta vieții,
Pornirile, cari ne încălzesc, —
Din faptul mândru-al dimineții
Și până umbrele sosesc.

Și cearcă de-ți urmău povața
Și gândul, care te-a sfințit;
Ori, dacă ne sfârșim viața,
Cu-al pismeii veninos cuțit!

Privirea ta pătrunzătoare
Să ne aprindă foc în vâni;
In astă sfântă sărbătoare,
Să fim mai buni și mai români!

La masa scumpei noastre mame
Sfioși, cu lacrimi să pășim,
Și, tot ce-a fost să se distrame, —
Din nou, cu drag, să rezidim.

In dulcea limbă românească,
In legea, 'n care ne-am trezit,
Copiii noștri să rostească
Un „Tatăl nost” însuflețit!

Icoana sfânta maicii Tale
In veci s'o-avem la căpătâi,
Și 'n ceasuri grele și de jale
La ea să 'ngenunchiem întâi!

Ca mana d'albă din pustie
Ca soarele înviator,
Credința ei, în noi să fie,
Un talisman mântuitor.

Să crească 'n suflet la tot natul
Mândria viții românești,
Și dragostea pentru 'mpăratul
Prin lunci, prin codri, s'o 'ntâlnești.

Și 'n urma Ta, slăvite Andreie,
Pitici să nu vedem urmași;
Toiașu-ți, ceice vor să-l ieie,
Să fie oameni uriași!

Tileagd, Octomvrie 1909.

Al. Munteanu al lui Vasile,
protopresbiter ort. rom.

Dela adunarea gen. a „Asociațiunii”.

Vorbirea de deschidere a vicepreziden-
tului Andreiu Barseanu.

(Fine).

Iar adunarea din Octomvrie 1861, prin care s'a inaugurat activitatea Asociației așa de mult dorite, el o deschide printr'un însuflețit cuvânt, pe care-l încheie astfel: „Iată, domnilor, a sosit ziua cea dorită pentru înființarea unei Asociațiuni, care să aibă de problemă „literatura română și cultura poporului român”. Mărturisesc sincer convingerea mea, că eu problema Asociațiunii noastre o caracterizez pe cât de nobilă și frumoasă și unică în felul său astăzi în întreaga națiune din toate părțile, unde se află ea, pe atâtă și de serioasă și grea, pentru că cere o perseverență de fer și un sacrificiu din inimă”.

El recomandă tinerei însoțiri susținerea legăturilor cu trecutul și membrilor ei recunoștință față cu bărbății meritați, cari și mai înainte au ostentat pentru luminarea poporului nostru, zicând: „...Deși Asociațiunea noastră este cea dintâi în felul său la noi, totuși vocea trecutului ne spune, că pe lângă aceea, că până astăzi n'am avut nici o Asociațiune formală și din partea Statului recunoscută și aprobată, carea s'ar fi ocupat cu literatura română și cultura poporului, zic pe lângă toate acestea, totuși au fost bărbăți români singuratici, cari prin scrierile sale și edarea acelor la lumină s'au meritat prea mult pe terenul literaturii române și cultivarea poporului român, am avut noi și până acum, și îi avem și astăzi pretutindeni, pe unde se află națiunea noastră. Așa-dară aducerea aminte de acești bărbăți români binemeritați recomand eu Asociațiunii”.

Și termină cu următoarea inimoasă îmbărbătare: „Domnilor, masa dulcei maicii noastre este pregătită pentru caspeți mulți; maica noastră a fost până acum îmbrăcată în doliu, dar de acum înainte se îmbracă ea în haină de nuntă și pofteste la masă pe toți fii săi, ca să strălucească și ea în și cu casa sa, și să înnoiască pe fiii săi, precum se înnoiesc tineretele vulturului!”

Iar la sfârșitul adunării rostește aceste mișcătoare, înțelepte și profetice cuvinte: „Ne-am adunat în caritate; ne despărțim în caritate. Dea Dumnezeu, că până la capătul veacului să fie tot așa! Să ne mai întâlnim la masa mamei noastre comune; să ne îndulcim de limba naționalitatea și de toate, câte sunt ale Românilor. — Luați seama, în ce momente și în care epocă viețuim!... Popoarele mai înainte au putut trăi fără literatură; iară astăzi așa ceva este curat preste puțină. — Feudalismul aristocratic s'a delăturat prin desvotarea puterii morale și cunoașterea legilor firești; a pășit în locul aceluia egalitatea de drepturi și egala îndreptățire. Să nu uităm însă, că puterea minții și a genului, științele și artele sunt, care în zilele noastre dau popoarelor tărie și le asigură viitorul!”

Așteptările, ce le nutria în inima sa marele Arhiepiscop față de tânăra Asociație, se pot vedea bine din cuvântul său de deschidere, ținut în 16 Iulie v. 1862 la adunarea generală din Brașov în care după ce vorbește de alipirea tradițională a Românilor față de graiul lor strămoșesc și despre năzuințele lor din timpurile mai nouă de a înainta în cultură, urmează astfel: „De aceea cred, că sub scutul unor asemenea convingeri corecte și principii sănătoase, precum am amintit mai sus, va spori desigur literatura și cultura poporului român peste toate așteptările și Asociațiunea va vedea toate așteptările sale coronate cu succesul dorit, pentru că nu vor trece multe zeci de ani, și vom vedea literatura limbii noastre la asemenea grad de cultură cu celelalte limbi culte; școlăle și institutele literare, ca unelele mijloace de cultură ale națiunilor vom vedea și noi în stare înfloritoare; vom vedea satele și orașele române regulate și înaintate; nu vor trece multe zeci de ani, și vom vedea acolo grădini și holde frumoase cultivate, bogate de pomi fructiferi, unde până eri alaltăieri erau numai pâlăme și alte ierburi sălbătice; nu vor trece multe zeci de ani și ne vom bucura, văzând economia națională la plugarii noștri, înflorirea artelor și a tot felul de măestrii la Români noștri... Pe scurt, nu vor trece multe zeci de ani și națiunea română va fi regenerată și întinerită în puterile sale intelectuale, industriale și materiale, pentru că națiunea este setoasă după cultură și luminare, iar membrii acestei Asociațiuni nu vor cruța nici un sacrificiu, ce ar condiționa un viitor mai fericit și propășirea națională!”

Iată cum înțelegea Șaguna menirea Asociațiunii noastre; iată ce așteptări

mari, — poate, chiar prea mari, dar în tot cazul explicabile în acel timp de avânt național, — avea el dela ea; iată, ce câmp larg de activitate desfășură el înaintea ochilor acelor, cari se înrolaseră sub steagul ei pururea biruitor! Și dacă astăzi, după aproape 50 de ani suntem încă departe de realizarea prevestirilor ademenitoare, cuprinse în aceste cuvinte menite a îmbărbăta și pe care am îndrăznit a le reaminti și cu altă ocaziune, vina nu este numai a noastră, ci în mare parte a împrejurărilor care de atunci s'au schimbat în multe privințe, și poate, nu tocmai în favorul nostru.

Aceasta însă nu trebuie să ne descurajeze în năzuințele noastre, ci din potrivă să ne îmbărbăteze, căci valoarea unui om, cât și a unui popor, se arată tocmai în energia, cu care știe birui piedecile, ce-i stau în calea sa spre înaintare și fericire. Și calea spre această biruință ni-o arată Șaguna în vorbirea sa din Alba-Iulia, din vara anului 1866, când, poate, și pe el îl părăsiseră unele din iluziile, ce le făcuse cu câțiva ani mai înainte. Ea este munca, munca neobosită, munca pe toate terenurile, care oțelește pe individ, îl agerește mintea, îl înalță moralmente, îi desvâlță încrederea în sine; munca, acel mijloc fermecător, care regenerează națiile, le întărește, le îmbogățește, le moralizează și care singură este în stare a le asigura viitorul pentru toate timpurile!

De asemenea principii a fost călăuzit Șaguna în întreaga viața sa și aceste principii mântuitoare le propăgă el și în mijlocul însoțirii culturale, ce și-l alesese de conducător.

Își poate închipui ori și cine, ce efect făceau cuvintele acestui bărbat cu înfățișare maiestoasă, și mai cu seamă pilda lui nobilă de activitate neobosită, de jertfire de sine și de devotament pentru binele obșteșc, asupra contemporanilor săi, grupați în jurul acestei Asociațiuni! Toți priveau la el cu cel mai mare respect, cu toții recunoșteau superioritatea lui și cu toții erau convingiți, că destinele tinerei Asociațiuni nu puteau fi îndreptate în mâni mai bune.

Convingerei acesteia i-a dat expresiune însuși nemuritorul Timotei Cipariu în clasică sa cuvântare din Sibiu, din toamna anului 1861, în care, după ce vorbește cu toată competența și cu cea mai mare însuflețire despre însemnătatea limbii materne și după ce urează viața îndelungată și roade bogate tinerei plante, — Asociației, — ce tocmai se planta și pe care o numește „razim al naționalității române”, se întoarce către conducătorul noului așezământ cultural și zice: Să urăm, domni și frați, și aceluia mai mare bărbat al națiunii, care dela început cu căldură a cuprins la sine și și fără preget a condus până în momentul de acum i-dea acestei Asociațiuni, care astăzi din i-dee trece în realitate; să-i urăm din inimă călduroasă cu sinceritate nefățărâtă și cu răsunet străbătător, ca cel ce l-a înălțat la această mare treaptă, să-i însuflească purtarea de grijă părintească pentru națiunea română, nu numai în cele sante și d-zești, ci și în cele ce se țin de bunăstarea unui popor demn de o soartă mai bună, — de bunăstarea nu numai materială, ci mai vârtos de aceea stare eminentă, ce distinge pe o națiune cultă de oătră un popor, precum cuvântul distinge pe om de alte viețuitoare pe acest pământ. Să-i urăm ca să și vadă efectuate intențiunile marimoase, ce le nutrește către națiunea română, să și vadă națiunea fericită, mai fericită, de cum o văzuse la începutul păstoriei sale; să și vadă mângăierea cu ochii, repausul și mulțămirea sufletului încă și în viața aceasta. Să-i urăm zile fericite în mijlocul națiunii a-junse la fericire, zile multe și împreunate cu neîntrerăta mulțămire din partea acestei națiuni bune și tânăr simțitoare, ce rând și rugându-ne ca și de aici înainte să binevoiască a cuprinde și a adăposti, a ajuta și a sprijini această tânără societate, pe care o a iubit și o a orotit dela leagăn până în momentul de față”.

Iar vrednicul și în veci neuitatul G. Barițiu, despre care se știe, că nu era totdeauna în consonanță de vederi cu Șaguna mai cu seamă în ceea ce privește chestiunile politice, zice într'un tractat al său, în care vorbește despre primii 15 ani ai „Asociațiunii” și în cere citează cuvintele rostite de marele Arhiepiscop la încheierea adunării generale din toamna anului 1891: „Acestea sunt cuvintele aceluia prelat ilustru, care pe lângă necurmată sa laboare pentru scoaterea credințioșilor răd din întunec și din umbra morții, în tot timpul arhieriei sale a înăvuit literatura noastră cu cărți școlastice și bisericești, compuse sau traduse de el. Avea mare drept Mitropolitul Andreiu a provoca și pe alții, ca să facă asemenea”. Și în opul său din urmă „Părți alese din Istoria Transilvaniei”, vol. III vorbind

despre înaintarea bisericii române răsar tene din patrie sub Șaguna zice: „Se ceruse un spirit giganțic și o voință neînduplecată, pentru ca să o regenereze. O adevărată prevedință a fost aceea care-i trimise pe Andrei baron de Șaguna”. Iar mai încolo, vorbind despre personalitatea marelui Arhiepiscop: „Șaguna a tres în viața sa un plan atât de larg și măreț, încât succesorii săi au să lucre cel puțin o sută de ani, ca să-l vadă realizat întreg”.

Un bărbat providențial a fost Șaguna pentru Asociația noastră, căruia avem a-i mulțami o parte însemnată din înfăptuirea ei, îndrumările cele mai prețioase pentru viitorul ei, și a cărui contribuție de 1000 fl., împreună cu cele 2000 fl., datorite de fericitul Mitropolit Alexandru, au format prima temelie materială a însoțirii noastre culturale.

Cuvine-se deci, să-i fim în veci recunoscători, cuvine se, ca figura lui bărbătească să o avem pururea înaintea ochilor noștri sufletești, iar învățăturile lui înțelepte să le avem totdeauna de îndreptar în lucrările Asociației noastre.

Dar lucrările săvârșite de Șaguna în interesul însoțirii noastre culturale sunt numai un episod din activitatea uriașă și binecuvântată, dezvoltată de acest bărbat epocal spre binele și înaintarea neamului nostru românesc, — un episod însă, care stă în strânsă legătură cu întreaga viață sufletească și cu întreaga vrerea atât de puternică a acestui om în adevăr extraordinar.

Partea cea mai însemnată a activității uimitoare a lui Șaguna, precum este în deobște cunoscut, s'a îndreptat în prima linie în favorul bisericii conduse de dânsul, în fruntea căreia o soartă norocoasă îl adusese din anul 1846, mai întâi ca vicar, apoi ca episcop și în cele din urmă, prin vrednicia lui, ca Arhiepiscop și Mitropolit.

El ridică această biserică din starea dejosită, în care tănjise mai înainte, o libererează, cum s'a amintit mai sus, de stăpânirea străină și o înzestră cu o întocmire din cele mai democratice; sub înțeleapta și energica sa ocărmuire se ridică sute de școli populare, două gimnazii, o școală reală și comercială, iar seminarul pentru preoți și învățători se organizează pe baze cu totul nouă; bisericile se înzestă cu fondurile de lipsă; zeci și sute de tineri fură ajutați la continuarea studiilor; se înființează o tipografie, în care se tipăresc numeroase cărți bisericești și școlare. Insuș marele Arhiepiscop, în ceasurile de liniște, când îi dau răgaz numeroasele afaceri administrative sau luptele politice, la care a luat o parte așa de activă, apucă condeii în mână și urmând pilda Arhierilor celor mari ai bisericii noastre: a lui Varlaam și Dosofteiu, a lui Iacob Stamati și a lui Veniamin Costachi, a lui Antim Ivireanul al Ungro-Vlahiei, a lui Chesarie al Râmnicului și al lui Damaschin al Buzăului, scria fără preget, alcătuind lucrări nouă, unele de o valoare netăgăduită, și îndreptând și reeditând lucrări mai vechi, de care se simțea trebuință.

Și ca să pună coroană vieții sale, acest mare bărbat, care își închinase întreaga viață sa binelui poporului său și bisericii sale, lasă întreaga agonisită materială a vieții sale în folosul Neamului și al Bisericii.

În adevăr modesta criptă dela Râșnar avea să primească în ziua de 21 Ianie 1873 un om mare, care merită să fie jelit de un neam întreg.

Va zice însă cineva, că faptele acestea ale lui Șaguna privesc numai o parte a poporului nostru și astfel amintirea lui nu este o datorință obștească a Românilor din această patrie, și în genere a întreg neamului românesc.

Cel ce ar judeca astfel, ar face ca avel frate fără minte și fără inimă, care locuind sub același coperiș cu alt frate al său, ar zice: ce-mi pasă mie, de se întâmplă în locuința vecină?... Întâmplă-se ori și ce la fratele meu, mie nu-mi pasă!... Intre furi, să-l jăfulască, vin potopul să-l înec, arză-i focul avutul și culcușul, căci mie nu-mi pasă!... Și nu e da seama, că furii jăfuind pe fratele său, vor năvăli și asupra lui; potopul, surpând oiaia vecină va amenința și pe a lui; și focul mistuind partea de coperiș de-a dreapta, va trece și la stânga!

Dacă în privința celei mai înalte instituțiuni sociale, în privința bisericii, soartea a împărțit arborele naționalității noastre în două ramuri, dintre care una se îndreptează spre răsărit, iar alta spre apus, aceasta nu însemnează că aceste ramuri să caute a se nimici una pe alta, ci dimpotrivă, ele sunt datorate să se sprijinească una pe alta, bine știind, că amândouă răsăr din aceeași tulpină, că amândouă se hrănesc cu același suc și că amândouă sunt supuse la aceleași primejdii: dacă se vor încuibă omidele

tr'una, vor trece și în cealaltă parte; când vânturi duminosose vor izbucni a culca pe una din ele la pământ, de bună seamă va veni și rândul celeilalte.

Da aceea între cele două ramuri ale bisericii naționale române o singură rivalitate e admisibilă: rivalitatea de a produce care mai de care roade nobile și a servi ca ocrotitoare ale naționalității noastre și a celor mai înalte interese morale și intelectuale ale ei. Iar bărbații mari ai neamului nostru, cari și-au jertfit viața, munca și averea pentru binele obștesc, — fără a ne uita dacă au trăit și au lucrat în Sibiu sau în Blaj, în Arad sau în Oradea-mare, în Lugoj sau în Caransebeș, — trebuie cinstiți de toți Românii.

Și între acești bărbați Șaguna ocupă, fără îndoială, un loc de frunte.

Să aducem deci din adâncul inimei noastre mulțămida cea mai ferbinte Părintelui ceros, care ni l-a trimis în ziua de 20 Decembrie v. 1808, și să nu uităm de acea bună Româncă, Anastasia, care l-a știut mântui pentru neamul nostru.

În vezi pomenirea lui!

Și acum, după acest modest prinos de recunoștință, adus primului președinte al însoțirii noastre culturale, am putea înlocui lucrările noastre, cuprinse în ordinea de zi, dacă n'am avea să mai îndeplinim o datorie de pietate.

Anume, aruncând o privire asupra întâmplărilor petrecute dela ultima adunare generală, ținută în Șimleul Silvaniei încoace, vedem cu durere, că în timpul acestei scurt Asociații noastre a pierdut câțiva dintre cei mai vrednici membri ai săi, între cari, pe fruntașul între fruntași, fericitul *Alexandru Mocsonyi*, fost președinte de onoare al „Asociațiunii” și membru fondator al Muzeului în care ne aflăm.

Născut dintr-o familie fruntașă de origine macedo-română, ca și nemuritorul Arhiepiscop Andrei Șaguna, familie nobilă nu numai prin trecutul său, ci mai vârtos prin faptele sale naționale și filantropice, care a dăruit neamului nostru pe fericitul *Petru*, *Andrei*, *Anton* și *George Mocsonyi*, precum și pe virtuoasa *Caterina Mocsonyi* de Foen, mama fraților *Alexandru* și *Eugen*, — fericitul *Alexandru Mocsonyi*, după ce a făcut studii serioase juridice și filosofice, a luat parte activă la viața politică, apărând drepturile naționale ale poporului nostru în dietele din anii 1865—1874, până când de ceptat și desgustat de luptele politice s'a retras la viața retrasă și meditativă. Deși însă retras din vârtejul politic, mult regretatul răposat urmărea cu atențiune toți pașii poporului nostru și când simțea, că este de lipsă a-și spune cuvântul său, în atacerile naționale sau culturale și bisericești, el și-l spunea cu toată bunăvoința, dar totodată cu toată înțelepciunea și cu tot cumpătul, care-l caracterizau. Când era vorba însă de ajutorarea vreunei întreprinderi naționale sau de vre-o faptă filantropică, el băga fără șovăire mâna în buzunar și ajuta cu darnicie tot ce i se părea vrednic de ajutor. Nu era aproape nici o instituție națională, care să nu fi fost spriginită de fericitul *Alexandru Mocsonyi* cu sume însemnate. Astfel la clădirea edificiului, în care ne aflăm, dânsul împreună cu vărul său regretatul *Zeno Mocsonyi* de Foen au dăruit suma însemnată de 24,000 coroane.

Afară de aceea mult regretatul răposat era și un erudit. Mai mult decât atât: el era un adevărat filosof. Și dacă numărul publicațiilor sale nu stă în raport cu bogăția cunoștințelor sale, cauza era însăși natura retrasă și meditativă a lui. Suferința lui, pe cât îl pot eu înțelege, seamănă cu opalul nobil, care prinde rezele soarelui dar numai o parte mică din ele pot străbate printr'ânsul. Acela, ce a scris și a publicat însă dovedește vederi largi, concepții înalte și o judecată deosebit de pătrunzătoare.

Cu un cuvânt, sub fața liniștită și palidă a lui *Alexandru Mocsonyi* se ascundea un spirit înalt și în trupul lui delicat bătea o inimă simțitoare pentru tot ce e nobil și frumos, și mai vârtos pentru neamul său mult iubit și pentru diferitele lui instituțiuni.

În vederea acestor însușiri excepționale Adunarea generală a Asociațiunii noastre, ținută în Septembrie 1901 aici în Sibiu, îl alege cu mare însoțire de președinte al acestui așezământ cultural, demnitate, pe care mult regretatul, în vederea sănătății sale slăbite, a primit-o numai ca un răspuns la încrederea generală, ce i se arătase.

Cu toate acestea nu pregetă a conduce Adunarea generală ținută în Oravița, în 14 și 15 Septembrie 1902.

Vorbirea, cu care deschise această adunare fu o nouă dovadă de adâncă lui înțelepciune și de căldură, cu care urmă-

rea tendințele de înaintare ale poporului nostru. El definește din nou aceste tendințe, mai limpede de cum făcuse poate ori și cine până atunci, și arată, care este chemarea cea mai apropiată a Asociației.

„Lupta pentru cultură”, zice dânsul în această vorbire „nu este altceva, decât luptă pentru existența națională. Fiește numai cultura adevărată are această putere conservatoare, iar cultura adevărată nu poate să fie alta, decât numai și numai cultura națională”.

Iar despre Asociațiune vorbește astfel: „Prin Asociațiune ni s'a deschis arena, la pragul căreia dispar toate velleitățile despărțitoare; pe această arenă ne prezentăm desbrăcați de toate divergențele confesionale, politice, locale ori provizionale; pe acest teren ne întâlnim cu toții uniți într'un cuget și o simțire.”

Asociațiunea este expresiunea unității și solidarității naționale pe terenul cultural al poporului român din Ungaria; iar prin organizarea ei ni e dată posibilitatea concentrării puterilor noastre. Astfel, ca o zi epocală va străluci în analele ei ziua, în care Asociațiunea va vedea organizată sub stindardul său întreaga inteligență română ca o armată bine disciplinată în serviciul cauzei naționale. Concentrarea națională deci să ne fie lozinca!”

După trei ani de zile înțeleptul bărbat, care rostise aceste cuvinte pline de adevăr, simțindu-se tot mai slăbit, se văzu silit a se retrage dela postul de onoare, la care-l chemase încrederea obștescă. În vederea meritelor sale deosebite însă Asociația noastră se simte îndemnată a-l numi în adunarea generală din Timișoara președinte de onoare al său, onorându-se astfel însăși pe sine.

Și deși se știa, că *Alexandru Mocsonyi* suferă și cu greu poate părăsi casa, totuși ochii poporului nostru se îndreptau cu încredere spre castelul din Birchiș, de unde se deprinsese să primească sfaturi înțelepte și mână de ajutor. Până când în noaptea din 2 Aprilie n. c. i se luă și această mângâiere.

Între lacrimile poporului întreg se depuseră rămășițele pământești ale mult regretatului bărbat în cavoul familiar din Foeni, iar sufletul lui se îndreptă spre sferele senine ale Cerului, ca să petreacă împreună cu suferințele celorlalți bărbați mari ai neamului nostru.

Să cinstim deci memoria acestui mult meritat bărbat, alături de a lui Șaguna, al cărui școlar și urmaș a fost în multe privințe; iar numele lui să-l scriem în inimile noastre în litere mai neperitoare, decât cele săpate în marmora acestui edificiu!

Și acum, conduși de spiritul înalt al acestor doi mari decedați și al tovarășilor lor de muncă de odinioară, care ni-au lăsat moștenire și ni-au încredințat spre păstrare și întărire această măreață instituție culturală, să începem lucrările noastre!

Declar prin urmare adunarea generală de deschisă.

Să înființăm fonduri bisericești.

(Fine).

Pentru a putea descoperi „secretul” prin care am atins acest rezultat, simțesc lipsa de a revoca în memoria on. cetitorilor cele espuse de mine în nr. 92—93 ai „Tel. Rom.” din anul trecut 1908 sub titlul „Înmulțirea venitelor parohiale”. Afirm, că cele accentuate în acele rânduri erau numai niște *modeste păreri*, că adevărul încercarea acelor, va putea eventual să ducă la ceva scop; — pe când afirmațiunile mele de acum sunt *roadele reale*, rezultate în urma practicării acelor păreri.

Metodul mi-a fost următorul: Dela banca „Agricola” din Hunedoara am procurat o „casseta” de păstrare înconiată. Cheia celeia se păstrează la numitul institut, pentru întărirea încrederii nețarmurite a credincioșilor. Această „casseta” e așezată pe „tetrapod”, unde se expune și sfânta Evanghelie spre sărutare publică. Și cum credincioșii noștri sărută rând pe rând sfânta Evanghelie și cum casseta le stă înainte, — nu prea pot trece pe lângă aceea fără să arunce „un crețar”,... se înțelege imediat așa zicând în mod automat pe cel dintâiu, — pe preot. Când „casseta” s'a umplut cu crețaral dat de voe bună — poporul de față e în cunoștință despre aceasta și rugat a însărcina pe unul sau doi bărbați (cari eventual vor avea și de altfel cale la oraș) ca să ducă „casseta” spre golire și așezarea ei la bancă. În Dumineca sau sârbătoarea următoare se prezintă apoi poporului „libelul” și se arată cât de mare a fost darul suferesc așezat acum spre păstrare. Lucrând în modul arătat, de 12 ori s'a golit „crețarul” cassettei în

cursul anului 1908 înființând rezultatul pomenit de 105 cor. 10 fl.

Astăzi, în parohia mea chiar și cel mai îndrăgnic suflet înțelege și e convins, că „crețarul” lui în adevăr este dat bisericii și „nu poate fi mâncat” din partea nimănui. Iar sinodul nostru parohial ținut la 18 Ian. a. c., după ce am zugrăvit foloasele viitoare din această colecție a pus bază unui fond bisericesc neatacabil pe 50 de ani înainte. Iată dară, că într-o parohie mică și săracă cum e Nădăștia inferioară, s'a înființat fond bisericesc — cu ajutorul unui crețar! Și acest fond va sporii, încet — dar sigur, avându-și isvorul de ameliorare modest și acceptabil de toți săracii — de un ban!

Sunt convins, că mulți frați preoți chiar și după arătarea acestui metod atât de simplu și înțeles și de popor, — vor zice, că nu sunt toți atât de norocoși, ba că parohienii nu primesc inovațiuni etc. La acestea mă simt îndemnat a reflecta, că nu aci zace cauza, ci alt undeva, în nepăsare, și în lipsă de voință tare. Cei din apropierea parohiei mele, cari cunosc temperamentul parohienilor mei desigur vor adevări că foarte mult a trebuit să lupt și eu până am introdus acest lucru în parohia mea. Cei mai guralivi — invitați adesea de cei „fruntași” — amenințau din greu că „satul” nu primește această „răutate” odată cu capul... că, ei dacă o voiu introduce cu „sila”, nu mai cercețază biserica, ba că îndată ce vor vedea pentru prima dată cassette, în mijlocul bisericii o fac toată sfărmituri etc. etc.

De repetate ori a trebuit să țin poporului predici speciale în acest înțeles. În patru, cinci Dumineci după oltă vorbindu-le în acest obiect, mi-a fost de ajuns ca să le lămuresc întreaga afacere, că adevărul introducerii acestei lucruri folositor, nu va fi obligator pentru nimeni. cine are, și voește a da un crețar — bună faptă săvârșește, dar Dzeu îl primește și pe acela, care nu poate da... Li-am arătat, că opoziția aceasta a unora tinde a zădărnici săvârșirea milosteniei față de sfta biserică și din partea oame-nilor doritori de a-și face lor un bine-sufletesc, și deci săvârșesc un păcat dublu întruacât nu se îndestulesc cu atât, că ei nu doresc din parte-le a-și face un bine sufletesc, dar împedecă și pe alții în intențiunea lor bună...

Dar să nu sporim vorba. Ca la ori ce lucrare, ce dorești a întreprinde, așa și aici trebuie înțeles și practicat proverbul: „voește și vei putea”.

Să cercetăm dar, că oare ce rezultate și prin urmare ce foloase ni-ar imbia și ni-ar pune în perspectivă o estinsă și generală acțiune în materia, ce ne preocupă?! În parohia mea, — după cum s'a arătat mai sus, cu toată siguranța pot conta la un rezultat mijlociu anual de cor 100. Această parohie numără 100 familii cu 600 suflete. Înainte de a continua cu espunerea rezultatelor și foloase-lor obținându, prin o muncă armonică și generală, lăsam să urmeze aci o iconă fidelă, care ne indică rezultatul pozitiv și real dintr-o singură parohie, cum e de pildă și a mea. Această iconă este:

Dacă depunem la o bancă an de an câte o sută (100) coroane adunate din crețarul dăruit — să vedem, cât căpătăm la finea anului 1, 2, 3, ... 10, 15, 20, 25, 30, 40 și 50-lea?

Vom avea:

la finea anului	Capital și int cu 5%	Capit și int. cu 6%
1	105— cor.	106— cor.
2	215-25 "	218-36 "
3	331-01 "	337-46 "
4	452-56 "	463-70 "
5	580-19 "	597-53 "
6	714-20 "	739-38 "
7	854-91 "	889-75 "
8	1002-63 "	1049-13 "
9	1157-79 "	1218-08 "
10	1320-68 "	1397-16 "
15	2265-75 "	2467-20 "
20	3471-92 "	3899-27 "
25	5011-34 "	5815-63 "
30	6976-08 "	8380-16 "
40	12633-98 "	16404-76 "
50	21981-54 "	30775-60 "

Luând deci de bază o parohie ca și a mea de 600 suflete cu un rezultat anual de 100 cor., după 10 ani are 1320 cor. 68 fl. respective 1397 cor. 16 fl., la 25 de ani 5011 34 respective 5815-63 cor., ear la 50 de ani frumoasa sumă de 21,981-54, sau fructificată cu 6%—30,775-60 coroane!

Abstragând dela faptul, că în multe parohii, credincioșii fiind mai zeloși și mai cu dare de mână s'ar arăta și rezultate mult mai îmbucurătoare, — socotind numai după rezultatul obținut în parohia mea mică și săracă: un protopresbiterat de 10,000 suflete face în număr rotund cam 16-5 parohii ca aceasta, deci în primul an ar aduna crețărește 1650 cor.; la 10 ani ar avea 21,701-22 cor. ș. a. m. d. În chipul arătat deci după un calcul real și cu neputință a fi contrazis din par-

tea nimănui, am ajunge că biserica noastră din arhiepiscopie cu un număr de 794 000 de suflete, într'un singur an să adune suma de 132,400 coroane, care după 50 de ani s'ar ridica la considerabila cifră de 29 milioane 102 mii 844 coroane, rod fructificat cu 5%!

Iată aci un mare fond bisericesc realizat cu ajutorul „crețarului”! Iată aci scoutul și acoperământul, sub care, la timpul său, biserica își va ocroti preoții și învățătorii săi de — viforul ispitelor...

Iată aci propta puternică, care va sprijini și ajuta activitatea „fondului cultural” întru salvarea bisericii naționale străbune!

Print'r'un metod simplu și foarte lesne de introdus — am putea aduna această sumă. Introducerea acestui metod salutar nu poate fi împedecat de nimica, afară de indiferentismul celor competenți.

Nu mă simțesc îndreptățit a afirma, că doar numai metoda arătat ar fi unicul ducător la scop, dar aceea o susțin, că o altă cale, care ar duce la rezultate reale și pozitive cu aceeași ușurință și convenabilă și săracilor noștri credincioși, — abia s'ar putea afla.

Cetim și auzim din când în când, că cutari preoți mai zeloși — în lipsa de fonduri bisericești — ei înșiși pun baze la câte un atare fond, donând bisericii 100—200 coroane.

Frumoase fapte, fără îndoială și vrednice de toată lauda, dar să ne ierte unii ca aceia, dacă îndrăznim a le spune că — într'un cât acestia vor fi socotind a fi făcut totul — pentru ajungerea scopului abia au făcut ceva.

Doar e știut, că capitalul fructificat cu 6%, abia după 10 ani să duplică, prin urmare un fond de 100 cor., după 10 ani abia s'a ridicat la suma de 200 coroane... După metoda arătat mai sus însă, fiecare preot cu bani puțini din propriul său (1—2 cor.), la 10 ani va da bisericii un fond nu de 200 ci de 2000 coroane, și mai bine!

Și cine ar putea trage la îndoială marile foloase, ce s'ar revarsă asupra bisericii noastre în timpii viitorii din o atare operă?! Tocmai zilele prin cari trecem ne însuflă cele mai chinuitoare îngrijorări față de viitorul preoției și învățătorimii noastre. Nu există român, care poartă la suflet soarta neamului și a bisericii sale, să nu se infioreze la suflarea gheșoasă a vânturilor de tot rezi cari de un timp încoace au început a sufla tot cu mai multă putere în coroana pomului vieții noastre naționale, cu scopul de a rupe din acea podoabă sau florile: preoții și învățătorii noștri.

Și toate aceste vânturi reci își arată efectul desastroas mai cu seamă în lăturea cea mai slabă, pe care noi o numim săracie! Dacă n'am fi săraci și lipsiți, dacă biserica ca atare ar fi în stare a remunera pe îngrijitorii ei — preoți și învățătorii... oare inimile simțire-ar a cel flor, pe care îl simțesc? Sigur că nu. Prin urmare, dacă biserica nu poate satisface astăzi acestei arzătoare cerințe, datorința noastră este a prepara terenul, ca cel puțin în viitor să ajungă în aceea poziție.

„...Îngrijii de sporirea venitelor bisericești în parohii, pentruca — în caz de lipsă — să se poată ameliora și din acelea venitele preoților... că e lucru înțelept ca să nu așteptăm toate dela alții...” — ne zice și ne demandă înțeleptul nostru Stăpân I. P. S. arhiepiscop și metropolit Ioan Meșianu prin circulariul dtdo. 12 Dec. 1908, Nr. 14.688 Prez.

Cred tare, că o conlucare armonică, după metoda arătat, negreșit și cu toată siguranța va aduce biserica la acel stadiu, că cel puțin nepoții și strănepoții noștri, să se poată bucura fără de nici un alt ajutor — de astfel de valoroase beneficii, la cari noi, cei de astăzi, nici pe departe nu putem conta. Ei vor binecuvânta atunci țărana noastră, ear poporului vor fi adevărați părinți — conducători?... El, sârmanul observând, că din toate părțile este copleșit și despoiat prin feliuritele dări fără de număr, și observând că singura lui maică iubită — biserica, — nu-i mai cere nimic, — afară de ce pune el benevol în cassetă — o va iubi, o va adora și se va alipi de ea cu toată ardoarea și cu tot sufletul!

Cu un cuvânt, naea va fi salvată și printr'ânsa comoara noastră — poporul!

Prin aceasta prizmă văd eu biserica și poporul meu peste 50 de ani, în cazul că s'ar introduce în toate parohiile cele atinse mai sus.

În fine remarc încă odată, că cele espuse în acest modest articol, nu sunt effluosul unor păreri ori presupuneri optimiste, ci rezultatul culcs de pe ogorul practicei pozitive și roditoare.

Areți și sămănați asiderea — și roadele nu vor întâzia! George Rain, preot.

Serbări centenare în Hațeg.

Reprezentanții clerului și poporului român greco-oriental din protopresbiteratul Hațegului, din incidentul aniversării de 100 ani dela nașterea celui mai mare arhipăstor al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria, invită la festivitatea *Desvăririi bustului marelui Andrei* care se va săvârși Duminecă, la 11/24 Octomvrie anul crt, în curtea bisericii greco-orientale române din Hațeg. Hațeg, în 27 Septemvrie (10 Octomvrie) 1909. Comitetul aranjator: Prezident: Dr. Cornel Popescu, protopresbiter. Viceprezident: Sebastian Stanca, paroh în Vulcan. Viceprezident: Dr. Augustin Straițariu, avocat în Hațeg. Secretar: Aurel Popoviciu, paroh în Covragiu. Secretar: Cornel Popoviciu, comerciant în Hațeg. Controlor: Petru Armean, paroh în Ohaba de sub peatră. Cassar: Victor Pop, contabil la „Hațegana”. Membrii comitetului: Nicolae Cerbicean, paroh în Sălașul-superior. Sebastian Ciocan, paroh în Valea-Sângeorgiu. Nicolae Georgescu, paroh în Streiu-Săcel. George Popoviciu, paroh în Ocolișul-mic. Moise Popoviciu, paroh în Gântaga. Victor Șandru, paroh în Bărești. Ioan Susman, paroh în Silvașul-inferior. Dr. Toma Ienciu, avocat în Pui. Aurel Medrea, teol. abs. în Ruși. Dr. Nicolae Olariu, avocat în Petroșeni. Dr. Leo Parasca, medic în Hațeg. Parteniu Petrila, farmacist în Lupeni. Pompei Popescu, funcționar la „Hațegana”. Dr. Toma Vasinca, avocat în Pui.

Programul.

I. La orele 9 st. liturgie și parastas. II. La orele 11 desvălirea bustului, cuvântări și incununarea bustului din partea deputațiilor. III. La ora 1 banchet în sala hotelului „Mielul de aur”; cuverta 4 coroane. IV. La orele 8 seara: *Concert festiv* în sala hotelului „Mielul de aur” cu concursul binevoitor al d-șoarelor Florica și Roma Ciuciu și al mai multor domni. Program: 1. Cuvânt de deschidere, rostit de Dr. C. Popescu, protopop. 2. „Inchinare memoriei marelui Andrei”, imn ocazional, textul de Seb. Stanca, muzica de Dr. C. Popescu, executat de corul preoților. 3. „Activitatea națională a lui Andrei bar. de Șaguna”, disertațiune de Seb. Stanca, paroh în Vulcan. 4. „Seara”, de F. Abt, executat de corul preoților. 5. Fantazie din opera „Mignon”, de A. Thomas, executată la violină de d-ra Roma Ciuciu, cu acompaniamente de pian de d-șoara Florica Ciuciu. 6. „Pe-al nostru steag e scris unire”, executat de corul preoților. Dans. Prețul de intrare la concert: Loc I. 2 cor., loc II. 1 cor. 40 fil., loc III. 1 cor. loc de stat 60 fil., galerie 40 fileri. Bilete se capătă în prăvălia d-lor B. Popoviciu și Fiii și Ștefan Șelariu, și seara la cassă. Suprasolviri maritimioase pentru acoperirea cheltuielilor bustului, se primesc cu mulțămire și se vor cuita pe cale ziaristică.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțească a tractului Făgăraș.

— 26 Septemvrie v.

Cea dintâi conferență ambulantă a tractului Făgăraș s'a ținut la 23 Septemvrie a. c. în Lisa, parohie ce cade cam la o margine a tractului Făgăraș. Aceasta este de bună seamă prima cauză, că foarte mulți au absentat mai ales cei mai depărtați. Au lipsit 15 preoți din 38, câți sunt în tract. foarte mulți dacă se consideră, că pe Țara-Oltului avem oăi de co-

municație destul de bune și de data aceasta am avut și vreme frumoasă. Unii din cei absenți și-au înaintat și scuze, cari neputându-se lua în considerare deplină, conferența hotărăște să se pedepsească 11 preoți și să scuze numai 4 preoți.

S'a ținut numai o singură ședință. S'au pertratat toate cele puse în ordinea de zi, dar în aceste rânduri nu știu să le înoretez toate. După discuția devenită aproape banală prin repetiția an de an aproape ale aceluiași observării fără multă noimă asupra serviciului divin, mai ales asupra acestuia — și a predicii, s'a cetit darea de seamă asupra rapoartelor întrate dela preoți despre activitatea lor în parohie. Trecând peste cuprinsul referadei care privește numai tractul nostru, rețiu din propunerile pâr. Alexandru Popa din Lisa, cea referitoare la felul cum să se organizeze în viitor conferențele ambulante. Citez... „Îmi iau voe a propune on. conferențe, ca să ia decisiul ca pe viitor ori de câteori se țin conferențe, programul să se statorească de către protopresbiter în conțelegere cu preotul local și o comisiune anume emisă de conferența trecută spre acest scop, apoi să se emită o comisiune, care să observe și să studieze mersul acelei parohii în toate privințele și apoi dacă nu se poate la aceea, la proxima conferență să facă raport detaliat despre cele aflate și demne de imitat sau de criticat”.

Bună este propunerea, bine și e ca pe viitor așa să se facă, dar eu cred, că scopul prim al conferențelor preoțești nu este edificarea poporului, ci clarificarea noastră a preoților cu misiunea noastră pastorală; iar edificarea credincioșilor, la această ocaziune, cade pe al doilea plan. Că dacă așa cum s'a făcut la conferența de acum cu liturgie săvârșită și cu predică rostită nu de un preot local, nu e destul de edificator pentru credincioși, în schimb nici propunerea dânsului, că să se fi făcut un maslu la hotar, nu e cu mult mai norocoasă.

Ar fi fost, nu-i verbă, mai multă lume, care să asculte slujba decum a fost de astădată (că s'a servit numai liturgie) în biserică, dar nu se poate pretinde ca să vină toți preoții din tract unii din depărțări de 20—30 km. pentru un maslu, pe care și de altfel l-ar putea celebra numai câțiva.

Ci să se înțelegă odată, că precum au avut învățătorii conferențele pentru perfecționarea lor, precum au învățatii, industriașii, comercianții adunările și congresele pentru perfecționarea indeletnicilor lor, așa și noi preoții avem conferențele noastre preoțești pentru perfecționarea noastră ca preoți.

În alt ceva însă află eu partea bună a conferențelor ambulante. Ele desvălesc între preoți dragostea, familiaritatea, intimitatea, cari ne pot face măcar pe noi preoții mai solidari, de cât alte clase de inteligenți români. Eu unul spun drept, că m'am simțit mai bine în Lisa, decât în Făgăraș.

Ni s'a cetit o parte din raportul pâr. protopop N. Borzea, ca paroh al Făgărașului, din care se învederează adevărate stări anarhice în biserică din acest oraș, cari stări încercând — dupăcum însuși spune — dânsul să le reguleze, și-a atres asupra sa batjocuri și insulte, cari au trecut și în ziaristică, mai ales în foaia „Țara-Oltului”. Conferența le ia la cunoștință cu indignare și exprimă aderență șefului ei tractual.

La deci următoarea hotărâre unanimă:

Din incidentul oă în ziarul numit „Țara-Oltului” au aruncat asupra șefului tractual protopresbiterului Nicolae Borzea mai mulți indivizi din parohia Făgărașului — insulte nedemne și calumnii. Conferența preoțească întrunită în parohia Lisa la 23 Sept. a. c. respinge cu dispreț aceste insulte nedemne și calumnii, declarând pe acei corespondenți de oameni răutăcioși și exprimând încredere protopresbiterului N. Borzea pentru conducerea cu demnitate a acestui tract protopopesco.

Foile ungurești scriu, că noi preoții nu aprobăm dispozițiile făcute de arhierii nostri pentru apărarea limbii și legii noastre în conflictul cu ministrul de culte. Că tăcerea noastră nu-i desaprobară, dovedește categorica desmințire ce urmează:

„Preoțimea gr. or. română a tractului Făgăraș, întrunită în conferență preoțească în Lisa, își exprimă sentimentele de recunoștință și mulțămire față de I. P. S. Sa Domnul arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșianu pentru ținuta deamă și bărbătească, manifestată în conflictul iscat în urma ordonanței de catehizare a ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune publică, se solidarizează întru toate cu atitudinea energică și legală a capului lor bisericesc și roagă totdeauna pe șefii

tractuali, ca în toate conferențele preoțești să ia concluse similare, ca să se vadă, că atunci, când e vorba de limbă și lege, mitropolit și preoți una suntem”.

Masă comună am avut în birtul parohiei, unde este arăndăș un sas, Stof. N'aș aminti lucrul acesta, atât de cu conștientiositate relatat de raportorii de pe la alte conferențe, dacă n'ar fi dat motiv la o surprindere plăcută. Comitetul parohial a votat dela biserică pentru speșele cu masa suma de 50 cor. Participanții au aflat însă de bine a nu folosi acest dar, jertfind fiecare câte 2 cor., suma adunată s'a destinat ca să formeze baza fondului nou al „Reuniunii de femei” din loc, care e pe cale de a se înființa.

NOUTĂȚI.

Centenarul lui Șaguna în bisericile din România. I. P. S. Sa Mitropolitul-Primat Atanasie, precum și I. P. S. Sa Mitropolitul Pimen al Moldovei au dat o circulare către toți protoiereii din județe, prin care dispun ca Duminecă, la 4 Oct. v. a. c., în toate bisericile din România, după terminarea sfintei liturgii să se oficiieze parastas pentru odihna sufletului și vecinica pomenire a marelui mitropolit român Andrei Șaguna, care în cronică neamului a însemnat pagini epocale de lumină și glorie.

Despre numărul nostru festiv. Cetim în ziarul francez „La Roumanie” următoarele: „Eșecul nostru confrate din Sibiu „Telegraful Român” publică un strălucit număr de 8 pagini în colorii cu un portret: întreg numărul este consacrat memoriei arhiepiscopului și mitropolitului Andrei baron de Șaguna”. Aceleași aprecieri binevoitoare ne se fac și din partea celorlalte ziare din România și dela noi.

Procesul „Gazetei Transilvaniei”. Procesul intentat în contra numărului jubilar al „Gazetei Transilvaniei” s'a pertratat luni la tribunalul regesc din Mureș-Oșorhei. Asusa procurorului a fost respinsă față de toți acușatii, iar procedura sistată în contra lor. Procurorul a anunțat apel.

Reuniunea femeilor române din Sibiu încă a căutat să onoreze memoria marelui mitropolit Șaguna. Comitetul reuniunii s'a prezentat în corpore la parastasul ce s'a celebrat în biserică catedrală și a depus o cunună pe mormântul fericitului arhieru prin o delegație compusă din doamna Maria Cosma, prezidenta și d-șoara Elena Petrașcu, viceprezidenta reuniunii.

Hymen. Elena Irhaș, și Dr. Dumitru Borcia își anunță celebrarea cununiei care va avea loc Duminecă în 11/24 Octomvrie a. c., în biserică română gr.-or din Băița la orele 5 p. m.

Sărbare școlară s'a ținut Duminecă în 4/17 Oct. la Brașov în amintirea nașterii lui Șaguna. S'au cântat mai multe coruri, iar dl Dr. Al. Bogdan, profesor, a rostit un discurs despre „Moștenirea lui Șaguna”. La sfârșitul sărbării s'au împărțit celor de față portretul neuitatului mitropolit. Ședință festivă, din același prilej, a mai ținut tinerimea dela inst. teol. și ped. din Arad cu o programă bogată și cu un discurs comemorativ de dl Dr. Iustin Suciu, profesor.

Delegația Lugojenilor. Ca reprezentanți ai comunei bisericești Lugoj și al tractului protopresbiterial al Lugojului s'au prezentat la sărbările centenare din zilele trecute delegațiunea constătoare din membrii clerului: Dr. George Popovici, protopresbiter, Dumitru Soceneană, paroh și George Joandrea, diacon și din mirenii: Dr. Ștefan Petrovici, Dr. George Dobrin și Dr. Val. Branisce.

Mormântul mamei lui Șaguna. P. C. Sa Părintele Gh. Ghenadie Bogoevici din Budapesta a descoperit în cimiterul Kerepes al Budapestei mormântul mamei lui Șaguna. Crucea poartă inscripția următoare: „Mult iubitei sale mame Anastasia, prea prețuitului său frate Vreța și dulceli sale surori Ecaterina, ridică monumentul acesta Andrei Șaguna, episcop al Ardealului”.

Dl Dr. Aurel Novac, deputat dietal și avocat în Biserica-albă, a binevoit a se înscrui în șirul membrilor pe viață ai Reuniunii meseriașilor români sibieni cu taxa de 50 cor.

Numere festive din incidentul centenarului lui Șaguna au publicat: „Luceafărul”, „Rev. teologică”, „Vatra Școlară”, „Neamul Românesc”, „Foaia interesantă”. Articolele elagice, afară de revistele și ziarele românești de pretutindenea, au mai scris și ziarele străine. „S. D. Tageblatt” din Sibiu are un frumos articol despre Șaguna, — îl vom publica în traducere.

Din Madrid se vestește, că Ferrer socialist spaniol, care a fost condamnat la moarte, pentru că ar fi organizat revoluția din Barcelona, a fost executat, în săptămâna trecută, cu toate protestele întrunirilor ținute de muncitari în favorul celui osândit.

Procese de presă. Senatul de acuză al tribunalului reg. din Mureș-Oșorhei a hotărât în zilele acestea punerea sub acuză a dlui Aug. Fulea, absolvent de teologie, pentru un raport despre o adunare populară, publicat în „Gazeta Transilvaniei” nr. 206 anul 1908. — Dl Dr. Emil Babeș a dat în judecată ziarul „Tribuna” pentru articolul „Esecutarea mișelului”.

Jefuiți. Într'un cupeu de clasa I. a unui tren, care circulează între Viena și Varșovia, s'au găsit șapte călători adormiți. S'a constatat, că au fost cloroformați de niște hoți, cari i-au jefuit. Hoții au dispărut fără urmă.

Botez. Doi preoți mohamedani au trecut la creștinism. La botezul lor, făcut într'o biserică din cele mai mari ale Berlinului, a fost de față o mulțime enormă de public.

Radicalii sârbi. Reprezentanții partidului radical sârb în parlamentul ungar, dnii Mrkšiei, Mușiki și Mancilovici, au adresat dlui Dr. T. Mihályi, președintelui Clubului, o scrisoare declarând, că nu mai fac parte din clubul parlamentar al naționalităților. Se știe, că mușiki deputați sprijinesc pretensiunile militare ale maghiarilor; prin urmare locul lor nu mai putea fi în clubul naționalităților nemaghiare.

La fondul pentru înzestrarea fetelor sărace al „Reuniunii meseriașilor sibieni” au mei dăruit: Sever de Barbu secretar de bancă (Reghinul sâs.), soția sa Eugenia n. Moldoven și copiii lor: Aurora, Patricie, Eugenia, Ionel, Elvira, Sever, Ovid și Zeno, 5 cor.; Dr. Augustin Venter, adv. (Brașov), 1 cor.; Dr. Virgil Cioban preot milit. (Viena) 20 bani; Nicolae David director de bancă, (Bucium), 2 cor.; Dr. Dionisiu Stoica, red. „Gazetei de Duminecă”, 1 cor.; Dr. George David adv. (Abrud), 5 cor.; Ioan Agărbiceanu preot (Bucium) 1 cor.; Ioan S. mu preot (Abrud), 2 cor.; Miorica Tordășianu 10 bani și Dr. Cornel Munteanu, cand. de adv. (Alba-Iulia) 2 cor.

Farmacia a făcut în deceniile din urmă progrese de neorăz, așa d. e. avem astăzi cunoscutul mijloc onorarea de ficat în formă nouă, care nu numai că o liberează de gustul și mirosul grețos, ci o redă într'o formă absolut ușor de mistuit, ceea ce-i mărește efectul. Aceasta e „Enulsionea lui Scott”, care se cum-pără acum în toate farmaciile.

Cărți și reviste.

„Bătrâneța”. În „Biblioteca pentru toți” a apărut în traducere cunoscuta lucrare filosofică a marelui savant Elie Metchnikoff, „Despre bătrânețe”. Se știe ce resunet a avut scrierea lui Metchnikoff și mai ales Studiile sale asupra rasei omenești, apărute acum cinci ani. În ele savantul dela institutul Pasteur din Paris se ocupă de cauzele bătrâneții și de rețeta prin care viața se poate prelungi și omul poate înălțura greutatea și mizeriile unei bătrâneți chinuite. Lucrarea tipărită acum în „Biblioteca pentru toți” e o conferență a lui Metchnikoff în care singur autorul rezumă teoriile lui care au făcut atâtă zgomet. Exponerea simplă și pe înțelesul tuturor, face din această carte o admirabilă lucrare de popularizare științifică și adăogă încă un volum la bogata colecție de popularizare a „Bibliotecii pentru toți”. — Prețul 30 bani, de vânzare la toate librăriile din țară. Catalogul complet al acestei Biblioteci, ce cuprinde peste 500 de numere, a se cere la librăria editoare Leon Alcala — București.

„Luceafărul” Nr. 20 a apărut cu următorul sumar: I. Borcia: Prorocul (poezie). Dr. I. Lupăș: Un centenar dela nașterea mitropolitului Șaguna. Gh. Talbure: Mitropolitul Șaguna ca scriitor bisericesc. Maria Căpășan: Pentru lege (poezie). Dr.

*) Însinuările pentru banchet sunt a se face la secretarul Cornel Popoviciu până în 10/23 Octomvrie a. c.

I. Lupaș: Audiența lui Șeguna la Impăratul. I. Bărsan: Sonet (poezie). *: Din corespondența lui Șeguna. I. L.: Un articol politic scris de Șeguna. Vidu Rasmann: La noi (poezie). Vasile Stoica: Pornește soarele... (poezie) Pompiliu Popa: Din popor (poezie). Dări de seamă: Dr. I. Lupaș: Mitropolitul Andrei Șeguna — monografie istorică (E. Hodos). Gh. Tulbure: Activitatea literară a mitropolitului Șeguna (T). Cronică: Cursurile de analfabeți. † Gr. G. Tocilosc. † George Mocianu. † Gh. Kernbach. Știri. — Poșta redacției. — Bibliografie. Ilustrații: Casa în care s'a născut Șeguna (Mișcolț, Ungaria). Andrei Șeguna la venirea sa în Ardeal ca vicar general. Șeguna pe la anul 1870. O audiență în Burgul din Viena.

Vatra Școlară, rev. ped. redactor Dr. P. Șpan, nr. 7-8 pe Sept. — Oct. 1909 cuprind: Șaguna ca bărbat de școală de Dr. P. Șpan. N. Popea, I. Popescu, Z. Boia, N. Cristea, Dr. D. P. Barcienu, Dr. I. Crișanu, caracterizări de * V. Roman de Lp. Bellissimus de I. Dănu. Bota, Tuduceșcu și Andreșcu de I. Vuia. Din viața școlară de Cosor. Recenziune și reflexiuni de Dr. P. Șpan. — Abon. 6 coroane pe an. A se trimite la Sibiu, str. Măcelarilor 24.

Poezii, epigrame (!) și cugetări în proză, de A. C. Cuza. Valenii-de-Munte, tip. „N. R.” 1909. Un volum format mic de 235 pp. Prețul: Lei 1.50. Dacă autorul în loc de două sute treizeci și cinci ni-ar fi dat cel mult o sută de pagini pe ales, am avea ceva bun. Așa însă volumul ni se pare o lucrare dintre cele mai mediocre ale literaturii noastre contemporane.

Biserica ort. română, rev. eclesiastică, nr. 6 pe Sept. 1909 cuprinde următoarele materii: Persoana lui Hristos. Măma. Contin. bibl. lui Petru Movilă. Cuvântări însemnate din veacul trecut. Consistorul sup. bisericesc. Așezăminte sfinț. apostoli. Depunerea lui Hristosom. Bisericele românești din Transilvania și Ungaria. Cronică bisericească. Centenarul marelui mitropolit Andrei Șeguna. Două rapoarte către I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Cel ce al săturat, pe psaltichie. Donațiuni. Instiințare. Abonamentul 12 lei, București, Tip. cărților bisericești.

Dela congres.

Sedința a cincia.

Ținută azi, Mercuri, 20 Octom. n. Preșident I. P. S. Sa Mitropolitul Ioan Meșianu, notar de sedință Dr. G. Froca.

Se verifică procesul verbal al sedinței trecute.

Înaintea de a se intra în ordinea de zi, la cuvântul deputatului Nicolae Ivan și comisiunii, în numele comisiunii emise pentru cenzurarea socotelilor fundațiunii Gozsdn, că socotelile anului 1906/7 lipsesc. Au fost revidate din partea consistorului mitropolitan și înaintate guvernului, apoi trimise comitetului de administrare a fundațiunii Gozsdn. Comisiunea e de părerea, că fără aceste socotele nu poate face cenzurarea celorlalte. Cere deci avizul congresului.

I. P. S. Sa Mitropolitul Meșianu dă unele lucrări, că numai în anii în care se întrunește congresul să supun socotelile examinării congresului, în ceilalți ani cenzurarea o face consistorul mitropolitan. Cererea comisiunii e deci nerealisabilă.

Vorbește la obiect P. Cosma și spune care a fost anul până acuma, acela, pe care l-a expus I. P. S. Sa.

Deputatul Dr. G. Dobrin spune, că socotelile anului ultim, prezentate comisiunii, sunt revăzute din partea comisiunii. Dacă este vre-o hotărâre, că socotelile celorlalți ani le revidese consistorul mitropolitan, să se comunice comisiunii această hotărâre, căci comisiunea nu a dat de ea. Absolutorul crede, că numai congresul e îndreptățit să-l dea, nu consistorul mitropolitan.

Deputatul P. Cosma crede, că pentru viitor așa va fi bine să se facă. Consistorul mitropolitan să cenzureze socotelile, dar să nu dea absolutul, ci să raporteze congresului, că a aflat socotelile în regulă și să propună congresului să dea absolutul.

Mai vorbește la obiect Dr. Nicolae Onacu. Crede că de astă dată să se respecte praxa din trecut. Pentru viitor însă toate socotelile să fie supuse congresului spre cenzurare.

Mai vorbește I. P. S. Sa, raportorul N. Ivan și Dr. G. Dobrin, apoi se primește propunerea deputatului P. Cosma, ca pentru trecut să fie aprobată de bună preza din trecut, iar în viitor să fie prezentate toate socotelile fundaț. Gozsdn congresului spre cenzurare.

La propunerea deputatului Dr. G. Popea se verifică deputații Dr. G. Dobrin, ales în cercul electoral al Alibunarului, și Nedici, din cler, ales în Jam, dieceza Caransebeșului.

Urmează raportul comisiunii bisericești. Sa constituit astfel: Preșident P. C. Sa, Arhimandritul Vasile Mangra, raportor I. A. de Preda.

La propunerea raportorului, raportul consistorului mitropolitan ca senat bisericesc se consideră cetit și se ia de bază la desbaterea specială. Se ia apoi la cunoștință punct de punct și în discuția pe articole.

În numele comisiunii financiare raportează Dr. Nicolae Vecerde. Propune ca raportul consistorului mitropolitan, ca senat epitropesc, să fie luat de bază pentru desbaterea specială. La desbaterea pe articole se primește propunerea comisiunii financiare, după ce congresul a ascultat lucrările date din partea înaltului presidiu.

La singuraticile puncte din raport au vorbit: P. S. Sa episcopul Aradului, ilustrat domn Dr. I. Gall, și Dr. G. Dobrin.

Socotelile fondurilor administrate la mitropolie, la propunerea aceluiași raportor se aprobă și consistorului să dă absolutul. Comunicarea, că casa a fost scontrată și aflată în ordine, se ia spre știre. Secretarul mitropolitan i se votează și bani de cuartir. În chestia aceasta au vorbit I. P. S. Sa, care a dat explicațiile necesare, Dr. I. Gall, Part. Cosma, M. Popovici, T. Herman și Dr. M. E. Cristea.

Budgetul anului viitor, tot la propunerea raportorului D. Vecerde, se votează în suma propusă de consistorul mitropolitan.

Urmează raportul comis. speciale emise în chestia episcopilor noi. Raportor En. Ungurian. Face espunerea pe larg a stării lucrului. Cetește raportul consistorului mitropolitan și propunerea acestuia către congres. Cetește apoi propunerea comisiunii, care stabilește teritoriul, din care are să se formeze noile episcopii din Oradea-mare, Timișoara și Cluj.

Părerea minorității din comisiune o espune Dr. G. Dobrin care face propunerea, ca arondarea noilor episcopii să se facă cu ascultarea factorilor competenți, deci propunerea comis. speciale se fie predată consistorului mitropolitan spre studiere.

Vorbește la obiect Dr. Nic. Onacu, sprințind propunerea lui Dr. G. Dobrin, I. A. de Preda, care asemenea e pentru primirea propunerii din urmă, Paul Rotariu, pentru propunerea comisiunii, și Dr. Valer Brănișce, în contra propunerii, pentru că proiectul de arondare nu e acceptabil, dar ca material, primește ca propunerea să fie predată consistorului.

Mai vorbește propunătorii Dr. G. Dobrin și Em. Ungurianu, cerând fiecare primirea propunerii proprii. În chestie personală vorbește Dr. Onacu, iar I. P. S. Sa reasumează cele spuse, apoi pune la vot propunerea deputatului Dr. G. Dobrin, care întrunește 19 voturi, pe când contra ei se dau 25 voturi. Se declară deci primită propunerea comisiunii, în textuarea prezentată de dl. Emanuel Ungurianu.

Sedința proxima se anunță pe Joi la orele 9 dimineața și sedința se încheie la orele 12 și jumătate. În sedința de mâine se fac alegerile pentru consistorul mitropolitan.

Lămurire.

Dupăce articolului semnat de mine și publicat în Nr. 106 al „Tel. Român” sub titlul „În ejunul congresului național bisericesc”, — articol ținut în generalități și exemplificat cu presupunerii teoretice, fără de nici o consideratie fațășă sau asounsă personală — i s'au atribuit din mai multe părți înțelesuri neintenționate de mine, țin să declar: că la scrierea articolului din chestiune n'am avut în vedere persoanele, nici ale deputaților sinodali din dieceza Caransebeșului, nici ale acelor dignitari fruntași, cari la alegerile de episcopi au intrunit încrederea majorității, și prin urmare nici n'am putut avea de gând a i jigni sau judeca;

țin mai departe să declar, pentru evitarea ori cărei neînțelegeri, că am fost convins, că persoanele conducătoare din acea dieceza întruiesc înalte calități morale și intelectuale și au observat totdeauna ținută corectă și bărbătească — în interesul bisericii noastre naționale.

Eu am combătut două rele din viața noastră bisericească, îmbulzirea la slujbe înalte a acelor, cari după a mea convingere nu au destoinicia de a sta în frunte, și patriotismlu local cu care luptăm începând din parohii până la mitropolie, — și a cel drept îl are fiecare fia al bisericii.

Cât pentru ceice au mai multe slujbe bine plătite, cei vizati n'au decât să tragă consecințele, dacă i doare adevărul.

N. Ivan.

Dând loc acestei lămuriri, ținem să declarăm cu privire la articolul din vorbă, că regretăm și noi falsele deducții ce se puteau trage mai ales din faptul, că deodată cu comunicatul oficial relativ la neconfirmarea alegerii ultime de episcop al Caransebeșului a văzut lumina zilei în coloanele ziarului nostru, care este organul arhidiecesei și indirect al mitropoliei, și acel articol. Deci ținem și din partea noastră să declarăm, că totdeauna am numărat pe aleșii diecesei Caransebeșului între cei mai distinși și mai integri bărbați al mitropoliei noastre, și că totdeauna am admirat sincer atitudinea ireproșabilă și energică a majorității sinodale caransebeșene, care în situațiuni enorm de grave a știut să afirme bărbătește interesele vitale ale bisericii noastre naționale.

Redacțiunea.

Din public.†)

Mulțămite publice.

Prin aceasta se aduce mulțămită publică tuturor acelor, cari la apelul nostru au binevoit a ne sări în ajutor când cu edificarea bisericii noastre din Orminda, și anume: „Zărândeana” 200 coroane „Crișana” 150 cor., Boleszar Sparcassa 50 cor., din comuna Criscior: Ioan Perian, paroh 4 cor., Ioan Taur, învățător 2 cor., George Almășan 1 cor., Toda Gherasin 2 cor., Muntean Ludovic, Fejer Clara, Florea Ioachim, Ioan Hurdea, câte 2 coroane, Simion Ardeiu, George Langojan, Sim. Langojan, Stanciu Gavriă, Ciocan Candin, câte 1 cor., Nicolae Tebes, 2 cor., Maț Agafia, Fejer Dănilă, câte 1 cor., Azarie Popa 2 cor., George Pleșa, Samson Niesă, câte 2 cor., Anastasia Perian 4 cor., Maria Perian 1 cor., Raț Petru 40 fileri, Mosiu Vasile 20 fileri, cu discul în biserică 3 cor., din comuna Saliște lângă Băița: Nicolae și Tovie Perian 3 cor., Gata și Rusalina Perian pretese 2 cor., P. Brăneț 1 cor., Pârva Petru 1 cor., Maria Stanciu 1 cor.; May, Maria 30 fil.; Sofia Rad 1 cor.; Emilia Medrea 40 fil.; Ana Vlad 1 cor.; Ana Iacob 20 fil.; Dan Ranea 22 fil.; Șerban Maria George 1 cor.; Lazar Fevronia 20 fil.; Șerban Petru 1 cor.; Medrea Nicolae Lezar 1 cor.; Mihailă Aron Petru 1 cor.; Mihailă Lezar 1 cor.; Șerban Toader 1 cor.; Safta Ionuț 40 fil.; Mihailă Anghel 20 fil.; Safta Maria I. Ionuț 20 fil.; Șerban Istina I. Toader 1 cor.; Medrea Ana I. Nicol. 80 fil.; Irimie Lezar 80 fil.; Fejer Toader 40 fil.; Safta Ana 40 fil.; Mihailă Rusalina 20 fil.; Topor Milton 1 cor.; Braneț Maria 40 fil.; Hosman George 20 fil.; Popa Maria 40 fil.; Majer Agafia 20 fil.; Mihailă Patrafina 1 cor.; Hoeman Ana 20 fil.; Pănaț Lafia 40 fil.; Maila Mana 40 fil.; Iacob Ana 2 cor.; Mihailă Lezar 30 fil.; Mihailă Marina 20 fil.; Safta George 1 cor.; Mihailă Nicolae 10 fil.; Cornea Măriaș și Ana 1 cor.; Petrean Ioan d'n Criscior 20 cor.; Adam Avram din Valișora 20 cor.

Orminda, 22/IX 909.

în numele epitropilor

Nicolae Pop
preot.

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Cu Emulsiunea lui Scott

se ajunge în orice caz la rezultate mai bune, ca cu alte unsoari de ficat. Ea e cu mult mai ușor de mistuit și de aceea înduinează mai repede și mai sigur.

Are mai departe rezultate bune fiindcă o iau cu plăcere toți, cari unsoarea de ficat obicinuită din cauza gustului grețos o refuză. Absolut numai cel mai fin, calitatea primă de unsoare de ficat Lofot (norvegian) care conține cea mai mare putere nutritivă, se folosește la fabricarea

Emulsiunei lui Scott

și acestea sunt cauzele pentru cari Emulsiunea lui Scott e în general recunoscută ca Emulsiune model neîntrecută.

10 (330) 1-4

Prețul unei sticle originale c. 2.50.

Se găsește în toate farmaciile.

Nr. 517/1909.

(378) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III a Căinelui de Jos, în protopresbiteratul Devei, în înțelesul ordinului consistorial dela 22 Septemvrie a. c. Nr. 11180 Bis., să publică

concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de-a ocupa acest post dela cari se cere ca pregătire anterioară înainte de a intra în sfânta teologie 8 clase medii, vor așterne cererile concursuale, instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral și să vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta, predica și eventual a celebra.

Deva, 29 Septemvrie, 1909.

Oficiul protopresbiteral al tractului Deva.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Nr. 398/1909.

(376) 1-2

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala din Săcămaș, protopresbiteratul Dobro, să publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Tel. Rom”.

Emolumentele sunt: salar cor. 600, cuartir și lemne.

Reflectanții la acest post au să înainteze cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat.

Dobra, la 30 Septemvrie 1909.

Oficiul protopresbiteral al Dobrei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioșif Morariu
protopop.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala gr. or. din Leveni, protopresbiteratul Cohalm, se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar 600 cor (230 cor. din repartitie ear 370 cor. dela stat, asignatiune vechie), cuartir și lemne de foc, eară după alegere întregirea completă a salarului conform legii, Art. 27 din 1907, se va cere dela stat.

Concurenții au a și înainta cererile, oficiului protopresbiteral al Cohalmului în termenul sus indicat și a să prezenta la sfta biserică spre a și arăta desteritatea în cântări și în tipic, îndatorat fiind alesul a instrua elevii în cântările liturgice și a cânta și cu ei la sfta liturgie.

Cohalm, în 2 Octomvrie 1909.

Oficiul protopresbiteral al Cohalmului în conțelegere cu comitetul parohial.

(377) 1-2

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 565/1909.

[356] 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în comuna Gelmar, parohie de clasa III devenită vacantă prin promovarea parohului de protopresbiter la Geoagiu, pe baza decisiului consistorial Nr. 9856 Bis. 1909 din 24 August, prin aceasta să publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt toate venitele parohiei fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Fiitorul paroh va avea să plătească darea după pământurile bisericești pe care le folosește.

Concurenții vor avea a și subșterne rugărilor concursuali, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis și a să prezenta în modul prescriș de regulamentul parohial în vre-o Duminecă ori sârbătoare la biserică spre a face cunoștință cu parohienii.

Orăștie, la 17 Septemvrie 1909.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Orăștie în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domaș
protopresbiter.

Nr. 58-1909 P.

[368] 2-3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III Cigmău, protopresbiteratul Geoagiuului, prin aceasta se publică din nou concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele cuprinse în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis, în care timp concurenții cu știrea subsemnatului au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică pentru a cânta și predica, respective celebra.

Geoagiu, (Algyogy) 15 Sept. 1909.

Oficiul protopresbiteral al tractului Geoagiu în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 540/1909.

(355) 3—3

Concurs.

Pentru instituirea unui capelan lângă parohul neputincios Simion Ghibu, în parohia din sus, de clasa a II a din **Pianul de sus**, în urma deciziei consistorial din 11 Decembrie 1907 Nr. 13089 B. să publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt jumătate din venitele în tab. B. pentru dotațiunea dela stat.

Concurenții au să-și aștearnă cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul deschis, oficiului protopresbiterial al Sebeșului și înainte de alegere a să prezenta în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Pianul de sus, 13/26 Sept. 1909.

Comitetul parohial:

Ioan Fleșeriu
președ. ad. hoc.

Ioan Cionca
notar.

Vidi:

Sergiu Medeanu
protopresbiter.

Nr. 353/909.

[370] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **protopresbiter** al tractului **Ilia**, devenit vacant prin pensionarea fostului protopresbiter **George Oprea** se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Dotațiunea împreună cu acest post e următoarea:

a) Venitele din parohia centrală **Ilia** fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

b) Dotațiunea protopresbiterială de 1000 cor. statorită prin conculul sinodului arhidieceșan din 21 Aprilie 1900 sub nr. 116, dintre cari 400 cor. se solvesc din fondul general administrativ al arhidieceșei în 4 rate, trei lunare, iar 600 cor. din fondul protopresbiterial în două rate.

c) Taxele pentru visitațiunile canonice, accidentii, comisuni și asistări la examene.

Reflectanții la acest post sunt poftiți a-și înainta cererile lor instruite conform normelor din vigoare mărutului consistor arhidieceșan în termenul deschis.

Din ședința comitetului protopresbiterial al tractului **Ilia**, ținută la 25 Septembrie 1909.

Oficiul protopresbiterial:

Zevedeu Murășian
administrator protopresbiterial.

COVOARE * * * * *

*** PLAPOME ***

* * * * * PERDELE

în cel mai mare sortiment cu prețurile cele mai efitine în prăvălia de manufactură

Iulius Wermescher

Sibiu

Piața mare 13. — Str. Cîsnădiei 1.

(331) 6—10

Nr. 961—1909

[352] 3—3

Concurs.

În sensul veneratului ordin consistorial din 7 Iulie a. c. Nr. 8002 Bis. prin aceasta se publică concurs pentru întregirea parohiei de clasa a III a **Nadișul-român** cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele statorite de comitetul parohial și fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Concurenții au a și așterne suplicie de concurs, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul sus indicat, și a se prezenta în timpul și modul prescris în Regulamentul pentru parohii, în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică din aceasta parohie spre a cânta, predica și eventual a celebra sf. liturghie.

Cluj, 31 August 1909.

Oficiul protopresbiterial român gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 927/1909.

[351] 3—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III, **Spălnaca**, protopresbiteratul **Târnava** se escrie prin aceasta nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat, având fiitorul paroh îndatorire a plăti darea erarială după porțiunea canonică, cu toate accidentiile ei, și a se ști că dela 25 familii felderile de cucuruz și zilele de lucru compet cantorului.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în Cetatea de baltă (u. p. Kükülvár) până la termenul sus indicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică cu știrea protopresbiterului, spre a cânta, eventual a celebra și cuvânta.

Cetatea-de-baltă, 12 Sept. 1909.

Oficiul protopresbiterial ortodox român al tractului **Târnava** în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 595/1909.

[371] 2—2

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător sau învățătoare la școala confesională gr. ort. română din comuna **Vineea** (Felkenyér: tractul protopresbiterial al Orăștiei (Szászváros) comitatul Hunyad, să publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt: până la 31 Decembrie a. c. suma cadendă după salariul fundamental de 600 coroane, ear dela 1 Ianuarie 1910 salariu fundamental de 1000 coroane; pe cari îl va primi învățătoarea din cassa bisericii gr. ort. române din loc în rate lunare anticipative; iar grădina de legumărit și cuartir va căpăta sau în natură sau în relut, amăsurat art. de lege XXVII din 1907.

Cvîncvenalele i-să compută începând dela alegere numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt la această școală.

Concurențele la acest post au să-și aștearnă supliciele instruite conform legii școlare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul susindicat.

Orăștie, în 24 Septembrie 1909.

Oficiul protopresbiterial al tractului gr. ort. Orăștie în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Să primește

un învățăcel

la

Nicolae N. Țintea

comerciant.

Săliște (com. Sibiiului).

(339) 9—9

Epilepsie.

Cine suferă de epilepsie, agățări și alte boale de nervi, să ceară broșura despre aceasta. Se capătă gratuit și franco prin (281) 14—52 priv. Farmacia la Lebedă Frankfurt a/M.

Săpun de lapte de lilie

Steckenpferd.

Cel mai bun săpun pentru piele
și contra petelor de soare.

Se capătă pretutindeni!

[38] 31—40

se adresează, cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, pueți etc.

Vițe altoite

(calitate superioară)

viță europeană și americană cu și fără rădăcini.
(Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER u. Comp
Pomi Vilicultura

Subscrisul îmi permit a aduce la cunoștința On. public că **compactoria** și după moartea tatălui meu, a Domnului

I. F. Zacharides

o conduc mai departe și Vă rog a mă învrednici acum pe mine cu încrederea și bunăvoința avută față de tatăl meu.

Rugându-mă a Vă adresa mie în caz de lipsă cu toată încrederea, semnez

cu toată stima

Ludovic Zacharides,
compactior.

Sibiu, Quergasse 19.

(366) 2—2

Iosif Neskudla, Olmütz

fabrică de stofe bisericesti, paramente recuisite de metal și prapore.

Recomandă: **Feloane**, ornate pentru **Diaconi**, **Patrafire**, **Prapore**, **Steaguri** pentru societăți, **Baldachine** etc. confecționate exact după ritul gr.-ortodox, apoi **Potire**, **Cruci**, **Cădelnițe**, **Candile**, **Discuri**, **Stea**, **Copie**, **Lingurițe** și a predat pentru orice comande

reprezentanța sa

Librăriei arhidiecezane, Sibiu,

de unde obiectele sus numite se pot procura cu prețuri de fabrică afară din cale moderate; tot la Librăria arhidiecezană

(103) 27—52 se execută și încasările numitei firme.

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măiestru croitor, Sibiu, Str. Cîsnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari!

[13] 36—52